

Tillægsbetænkning afgivet af Socialudvalget den 9. juni 2005

Tillægsbetænkning

over

Forslag til lov om social service

[af socialministeren (Eva Kjer Hansen)]

1. Udvalgsarbejdet

Lovforslaget blev fremsat den 24. februar 2005 og var til 1. behandling den 18. marts 2005. Lovforslaget blev efter 1. behandling henvist til behandling i Socialudvalget. Udvalget afgav betænkning den 2. juni 2005. Lovforslaget var til 2. behandling den 9. juni 2005, hvorefter det blev henvist til fornyet behandling i Socialudvalget.

Møder

Udvalget har, efter lovforslaget blev henvist til fornyet udvalgsbehandling, behandlet dette i 1 møde.

Samråd

Udvalget har stillet et spørgsmål til socialministeren til mundtlig besvarelse. Spørgsmålet blev besvaret i et åbent samråd den 9. juni 2005.

Spørgsmål

Udvalget har under den fornyede behandling af lovforslaget stillet 7 spørgsmål til socialministeren til skriftlig besvarelse. 58 af udvalgets spørgsmål til socialministeren og dennes svar herpå er optrykt som bilag til betænkningen.

2. Indstillinger

Et *flertal* i udvalget (V, DF og KF) indstiller lovforslaget til *vedtagelse* i den affattelse, hvori det foreligger efter 2. behandling

Et *mindretal* i udvalget (S, RV, SF og EL) indstiller lovforslaget til *forkastelse* ved 3. behandling.

Tjóðveldisflokkurinn, Inuit Ataqatigiit, Siumut og Fólkaflokkurinn var på tidspunktet for tillægsbetænkningens afgivelse ikke repræsenteret med medlemmer i udvalget og havde dermed ikke adgang til at komme med indstillinger eller politiske udtalelser i tillægsbetænkningen.

En oversigt over Folketingets sammensætning er optrykt i tillægsbetænkningen.

Hans Andersen (V) Anne-Mette Winther Christiansen (V) Inge-Lene Ebdrup (V) nfm.

Inger Støjberg (V) Pia Kristensen (DF) fmd. Birthe Skaarup (DF) Tina Petersen (DF)

Tom Behnke (KF) Per Ørum Jørgensen (KF) Hüseyin Arac (S) Lise von Seelen (S)

Mette Frederiksen (S) Sandy Brinck (S) Lone Dybkjær (RV) Ole Glahn (RV)

Pernille Vigsø Bagge (SF) Line Barfod (EL)

Tjóðveldisflokkurin, Inuit Ataqatigiit, Siumut og Fólkaflokkurin havde ikke medlemmer i udvalget.

Folketingets sammensætning

Venstre, Danmarks Liberale Parti (V)	52	Enhedslisten (EL)	6
Socialdemokratiet (S)	47	Tjóðveldisflokkurin (TF)	1
Dansk Folkeparti (DF)	24	Inuit Ataqatigiit (IA)	1
Det Konservative Folkeparti (KF)	18	Siumut (SIU)	1
Det Radikale Venstre (RV)	17	Fólkaflokkurin (FF)	1
Socialistisk Folkeparti (SF)	11		

Oversigt over bilag vedrørende L 38 omdelt efter afgivelse af betænkning

Bilagsnr.	Titel
66	Ændringsforslag fra socialministeren
67	Ændringsforslag til 2. behandling
68	1. udkast til tillægsbetænkning
69	1. udkast til tilføjelse til betænkning

Oversigt over spørgsmål vedrørende L 38 omdelt efter afgivelse af betænkning

350	Spm. om at udmøntningen af § 174 om kommunernes finansiering af de mest specialiserede lands- og landsdelsdækkende tilbud, til socialministeren, og ministerens svar herpå
351	Spm. om at det kan bekræftes, at Socialministeriet har udarbejdet forslag til udmøntningen af § 174 om kommunernes finansiering af de mest specialiserede lands- og landsdelsdækkende tilbud, til socialministeren, og ministerens svar herpå
352	Spm. om ministeren vil uddybe besvarelsen af spørgsmål 262, til socialministeren, og ministerens svar herpå
353	Spm. om ministeren vil bekræfte forståelsen af besvarelsen af spørgsmål 260, til socialministeren, og ministerens svar herpå
354	Spm. om uddybning af formulering i besvarelsen af spørgsmål 137, til socialministeren, og ministerens svar herpå
355	Spm. om hvem der har ansvaret for at sikre den faglige udvikling af rehabiliteringsindsatsen, til socialministeren, og ministerens svar herpå
356	Spm. om Århus Amts udtalelse i forbindelse med besvarelsen af spm. 161 har været forelagt for Århus Amtsråd, til socialministeren, og ministerens svar herpå

Oversigt over samrådsspørgsmål vedrørende L 38 stillet efter afgivelse af betænkning

Samråds- spm.nr.	Titel
A	Samrådsspm. om en drøftelse af lovforslagene til udmøntning af kommunalreformen (L 38 og L 39) på det sociale område, herunder de af ministeren stillede ændringsforslag, til socialministeren

Nogen af udvalgets spørgsmål til socialministeren og dennes svar herpå

Spørgsmålene og socialministerens svar herpå er optrykt efter ønske fra RV.

Spørgsmål 6:

Ministeren bedes kommentere henvendelsen fra Fyns Amt, Vejle Amt og Sønderjyllands Amt, jf. L 38 - bilag 2.

Svar:

Socialudvalgsformændene fra Fyns, Vejle, og Sønderjyllands amter skriver i deres henvendelse om forslaget til lov om social service, at kommunernes mulighed for at overtage amtskommunale/regionale tilbud bør strækkes over et længere forløb med henblik på at sikre, at de nye kommuner og regionen laver en samlet løsning, der tilgodeser de særlige sociale behov også efter reformen er gennemført. I modsat fald kan man frygte, at tilbudene ender som lokaltilbud for kommunens egne borgere.

Socialudvalgsformændene beskriver en række eksempler på specialiserede sociale institutioner som bør forblive i regionalt regi. Samtidig peges på en særlig problemstilling vedrørende kommunernes overtagelse af institutioner, som har afdelinger (satellitter) i flere kommuner.

Jeg vil indledningsvis slå fast, at det er lovforslagets udgangspunkt, at hovedparten af de nuværende amtskommunale tilbud drives videre af regionerne efter den 1.1.2007. Kommunerne har ifølge lovforslaget en adgang til at overtage et regionalt tilbud enten fra 1.1.2007 eller senere. I forbindelse med høringsprocessen har jeg noteret mig ønsket fra amtskommunal side om generelt at begrænse de nye kommuners overtagelse af amtskommunale tilbud, men en begrænsning vil underkende grundideen og formålet med kommunalreformen.

Det er i denne sammenhæng afgørende, at kommunerne med kommunalreformen generelt bliver langt større og dermed mere bæredygtige såvel fagligt som økonomisk. Den kommunale overtagelse af regionale tilbud skal medvirke til en udvikling, hvor de sociale opgaver i højere grad løses i nærmiljøet og i tæt samspil med de almindelige tilbud. Det skal skabe bedre muligheder for lokalt at tilbyde sammenhængende og fleksible løsninger tilpasset den enkelte borgers behov.

Jeg er på den anden side enig i, at det må sikres, at de nye kommuner og regioner laver en samlet løsning, der tilgodeser de særlige sociale behov også efter reformen er gennemført. Det er derfor i lovforslaget nu fastsat, bl.a. på baggrund af hørings svarene, at et tilbud, der overtages af en beliggenhedskommune skal indgå i den årlige rammeaftale og skal stå til rådighed for øvrige kommuner i samme omfang som hvis institutionen var forblevet i regionalt regi. Omfanget skal fastlægges i rammeaftalen. Det betyder bl.a., at beliggenhedskommunerne, der overtager et amtsligt/regionalt tilbud ikke kan ændre i pladstallet eller i indholdet af tilbudet, medmindre det aftales med de øvrige kommuner i rammeaftalen. Dette gælder såvel for tilbud, som besluttet overført i 2006 og senere.

Det er også vigtigt at være opmærksom på, at lovforslaget fastsætter, at der allerede i 2006 skal udarbejdes en rammeaftale, som skal have virkning fra 1. januar 2007, og denne rammeaftale skal omfatte de tilbud, der overføres fra amter til kommuner i løbet af 2006.

Der er således i lovforslaget taget højde for, at de mest specialiserede amtskommunale tilbud ikke ender som lokaltilbud for kommunens egne borgere. Med kommunalreformen får vi faktisk den modsatte virkning, idet reformen åbner tilbudene for resten af landet. Der vil blive oprettet en til-

budsportal i statsligt regi med en oversigt over samtlige kommunale og regionale tilbud samt alle godkendte private tilbud på det sociale område, som vil indeholde en beskrivelse af de sociale tilbuds profil. Det vil være et vigtigt arbejdsredskab, når kommunen skal finde et tilbud, der modsvarer borgerens behov.

Endelig vil jeg nævne, at der i forslaget til lov om social service også er taget hånd om socialudvalgsformændenes bekymring vedrørende de såkaldte satellit-institutioner. Lovforslaget fastsætter nemlig, at en kommunalbestyrelse i en beliggenhedskommune ikke kan overtage en del af en institution (en satellit), hvis de enkelte dele af tilbuddet udgør et sammenhængende behandlingsforløb, som ikke vil kunne opretholdes ved en kommunal overtagelse af en del af institutionen. Egely og dens fire åbne afdelinger udgør klart en sådan sammenhængende helhed og de enkelte afdelinger vil således ikke kunne overtages isoleret af beliggenhedskommunerne. En kommunal overtagelse vil skulle omfatte den samlede institution under et.

Spørgsmål 7:

Ministeren bedes kommentere henvendelsen af 10. marts 2005 fra Vejle Amt - Overmarksgården, Det sociale Døgncenter, jf. L 38 - bilag 3.

Svar:

Vejle Amts forsorghjem Overmarksgården peger i brevet til Socialudvalget på en række punkter, der giver anledning til bekymring i forbindelse med kommunalreformen, ligesom der stilles nogle spørgsmål:

1. Boformerne er afhængig af et fast budget
2. Ved overgang til kommunal drift vil det landsdækkende samarbejde blive nedtonet
3. Kommunerne har ikke faglig kompetence til at drive et forsorghjem
4. Hvordan vil folketinget sikre, at forsorghjemmenes målgruppe ikke bliver ringere stillet end i dag?
5. Hvilken sikkerhed er der for at kommunen nu hvor de får myndighedsansvaret ikke vil placere husvilde på forsorghjemmene?

Ad 1)

Der skal selvfølgelig også efter kommunalreformen hvert år budgetlægges, så der på de enkelte boformer opnås en økonomisk og rationel drift. Forudsætningerne for budgetlægningen vil være som i dag, dog med den fordel, at man inden for regionen – kommuner og region – skal drøfte de(t) kommende års behov, samt fastlægge dette i rammeaftalen. Dette kan være med til at formindske det skøn, der altid vil være i en budgetlægning.

Ad 2)

Det landsdækkende samarbejde mellem boformer for hjemløse i amtskommunerne samt Københavns og Frederiksberg kommuner foregår i dag indenfor rammerne af »Sammenslutningen af boformer efter servicelovens § 94« – SBS§94.

Udgangspunktet er, at forsorghjem m.v. overgår til regional drift. Der er intet i vejen for, at dette arbejde kan fortsætte, hvad enten botilbuddene drives af en region eller en kommune.

Ad 3)

Efter de gældende regler kan botilbud for hjemløse tilvejebringes af en amt kommune alene eller i samarbejde med en eller flere amtskommuner eller kommuner. Botilbuddene kan endvidere tilvejebringes af en eller flere kommuner efter aftale med amtskommunen.

Kommunerne har jo en stor driftserfaring og har bestemt også faglig kompetence til at kunne drive et forsorgshjem. Herudover har ledelsen på forsorgshjemmet fortsat den faglige kompetence til den daglige drift.

Ad 4)

Efter regeringens opfattelse er en høj statslig medfinansiering på hjemløseområdet nødvendig for at kunne leve op til det fælles ansvar for de socialt udsatte grupper. Der er derfor ikke i forbindelse med kommunalreformen foreslået ændringer hverken i den nuværende finansieringsordning, hvorefter staten refunder 50% af udgifterne til boformer for hjemløse, eller i de opgaver og tilbud, boformerne har i dag.

Boformerne vil fortsat være landsdækkende med mulighed for gadeplanshenvendelse uden forudgående visitation. Der ændres hverken på selvmøderprincippet eller lederens beføjelse til at træffe beslutning om optagelse.

Med kommunalreformen samles myndigheds-, forsynings- og finansieringsansvaret i forhold til borgeren og finansieringsansvaret for tilbud og ydelser efter serviceloven i kommunerne.

Hele forsyningsansvaret er således placeret i kommunerne.

På udsatteområdet har regionerne efter aftale med kommunerne i regionen ansvaret for at etablere pladser i boformer og tilbud, der hidtil har været omfattet af amtskommunernes opgavevaretagelse.

Regionernes forsyningspligt fastlægges på baggrund af årlige redegørelser, hvor kommunerne skal beskrive behovene og kommunernes forventede brug af pladser i regionalt drevne tilbud. Redegørelserne fra kommunerne danner grundlaget for den årlige rammeaftale. Også oprettelse af evt. nye tilbud skal fremgå af rammeaftalen.

Kommunerne kan løse opgaverne på udsatteområdet ved selv at etablere tilbuddet, ved at træffe aftale med et regionsråd eller andre kommuner eller ved at indgå aftale med private institutioner.

Med det nuværende finansieringssystem har kommunerne ikke noget incitament til at stille andre tilbud til rådighed for personer, der opholder sig i en boform for hjemløse. Dette ændres der væsentligt på med kommunalreformen, hvor kommunerne skal betale for deres borgeres ophold på en boform for hjemløse.

Med kommunalreformen ændres der ikke på opholds- og handlekommunereglene.

Ad 5)

Efter de gældende regler i servicelovens § 66 kan kommunen henvise en enlig husvild til et botilbud efter servicelovens § 94, idet det dog i vejledningen vedrørende den sociale indsats for de mest udsatte voksne er understreget, at henvisning til et sådant botilbud kun bør anvendes som en absolut nødløsning for en kortere periode, og at der hurtigst muligt bør tilbydes anden form for indkvartering.

Kommunerne vil også efter kommunalreformen kunne henvise en husvild til et botilbud for hjemløse under samme betingelser som nu. Det må dog forudsættes, at kommunerne i og med de skal betale for deres borgeres ophold på sådanne tilbud vil være mere motiveret for at finde en mere permanent løsning på borgerens boligsituation.

Spørgsmål 8:

Ministeren bedes oplyse baggrunden for den beløbsmæssige forskel mellem de 8-9 milliarder kr., der i høringsnotatet angives som det beløb, der overføres fra amterne til kommunerne på det sociale

område i forbindelse med kommunalreformen og tal fra Finansministeriet (FIU alm. del. § 7 – bilag 5), der angiver beløbets størrelse til 6,67 milliarder kr.

Ministeren bedes i forlængelse sende udvalget en oversigt over, hvilke opgaver der er indeholdt i de overførte beløb fra amterne til henholdsvis stat og kommuner.

Svar:

Den beløbsmæssige forskel mellem de 8-9 mia. kr., der er nævnt i høringsnotatet og de 6,67 mia. kr., der er nævnt i FIU alm. del. § 7 – bilag 5 skyldes, at der i beløbet i høringsnotatet er indregnet et skøn over administrative udgifter (hovedkonto 6) og anlægsudgifter. Disse udgifter indgår imidlertid ikke i beløbet fra Finansministeriet, idet opgørelsen og fordelingen af de administrative udgifter og anlægsudgifter stadig forhandles med de kommunale parter. De 6,67 mia. kr. omfatter udelukkende driftsudgifter på det sociale områdes del af hovedkonto 5.

I forbindelse med kommunalreformen skal der overføres nogle få opgaver til staten i 2007. Beløbet på 1.570 mio. kr., der fremgår af FIU alm. del. § 7 – bilag 5, dækker kun over en delvis kompensation for disse opgaver, herunder for:

- *Den centrale refusionsordning:*

Der indføres en refusionsordning, der skal sikre kommunerne mod meget store udgifter i de dyreste enkeltsager. Ordningen omfatter alle tilbud på socialområdet - fra ikke-specialiseret til de mest specialiserede tilbud. Refusionsordningen indebærer, at i sager, hvor en person under 67 år har behov for hjælp og støtte, som samlet udgør en årlig udgift på 800.000 kr. eller mere, refunderer staten 25 pct. af den del af kommunens udgifter, som overstiger 800.000 kr. For den del af udgiften, der overstiger 1,5 mio. kr. årligt, refunderer staten 50 pct. af udgifterne. Refusionsordningen indføres gradvist. Ordningen finansieres solidarisk af kommunerne ved løbende reguleringer af bloktilskuddet. Det skal bemærkes, at den endelige fastlæggelse af refusionsordningen sker i forbindelse med reformen af tilskud- og udligningssystemet.

- *Kommunalfuldmagtsopgaver:*

Af aftalen om en strukturreform fremgår det, at andre mindre opgaver, der i dag varetages efter kommunalfuldmagten i amterne, herunder tilskud til selvejende institutioner mv., som udgangspunkt skal overdrages til kommunerne. I en overgangsperiode på fire år finansieres opgaverne dog på den måde, at staten overtager amternes hidtidige tilskud og videregiver dette til de pågældende institutioner mv. Efter periodens udløb overføres det tilskud, som staten overtager fra amterne, fuldt ud til det kommunale bloktilskud. I løbet af perioden søges etableret aftaler om kommunal støtte til videreførelse af institutionerne mv.

- *VISO (Videns- og Specialrådgivningsorganisation):*

I forbindelse med oprettelsen og driften af VISO skal der overføres midler til staten svarende til de opgaver, som fremover skal løses i VISO, og som i dag løses i amterne. Udgifterne til VISO er vurderet til i alt 268,4 mio. kr. om året. Det skal bemærkes, at der i det samlede beløb på 1.570 mio. kr., som samlet overføres til staten fra hovedkonto 5, kun indgår en del af midlerne til VISO. Resten af midlerne kommer fra hovedkonto 6, som ikke indgår i beløbet.

Udover det nævnte beløb vil staten skulle have overført yderligere midler til at udføre opgaver i relation til sekretariatsbetjening af de regionale udviklingsråd, udpegning af pædagogisk psykologisk sagkyndig til børn og unge-udvalgene, videreførelse af Den Uvildige Konsulentordning på Handicapområdet (DUKH), overtagelse af pensionsforpligtelsen overfor tjenestemænd i forbindelse med oprettelsen af VISO samt resten af finansieringen af VISO. Dette sker i forbindelse med fordelingen af hovedkonto 6.

Beløbet på 6.671 mio. kr., der ifølge FIU alm. del. § 7 – bilag 5, overføres til kommunerne i 2007, dækker over, at kommunerne i fremtiden overtager hele finansieringsansvaret på det sociale område. Det betyder, at kommunerne fremover skal betale de udgifter, som amtskommunerne hidtil har haft til:

- tilbud omfattet af grundtakstfinansiering, jf. § 131 a i lov om social service.
- kommunale tilbud, hvor amtet har medfinansieret, jf. § 131 d i lov om social service.
- tilbud, som amtskommunerne endelig har afholdt udgifterne til, herunder ambulans behandling af stofmisbrugere, støtte til køb af biler, hjælpemidler og forbrugsgoder samt visse af de amtskommunale tilbud om beskyttet beskæftigelse og aktivitets- og samværstilbud, jf. § 130 i lov om social service.
- tilbud, som er 50 pct. statsligt finansieret og hvor amtet har betalt den anden halvdel, herunder krisecentre, forsorgshjem, mv., jf. § 131, stk. 2. i lov om social service.

Spørgsmål 13:

Ministeren bedes oplyse, hvorvidt antallet af brugere i de enkelte kommuner indgår som et element ved fordelingen af de nuværende amters udgifter på det særlige sociale område til kommunerne.

Svar:

Ændringer i opgavefordelingen vil blive gennemført ud fra princippet om, at reformen er udgiftsneutral og pengene følger med opgaven. Derved sikres, at de myndigheder, der får ansvaret for nye opgaver kompenseres herfor af de myndigheder, der afgiver opgaverne jf. de almindelige principper i Vejledning om Det Udvidede Totalbalance Princip (DUT).

Regeringen og de kommunale parter har derfor siden september 2004 forhandlet om den samlede overflytning af midler fra amter til kommuner, stat og regioner. Disse forhandlinger forventes endelig afsluttet i løbet af juni 2005. Først på det tidspunkt vil der være overblik over, hvor meget kommunerne samlet set får overført til bloktilskuddet, som følge af opgaveomlægningerne.

I spørgsmålet spørges der til, hvordan fordelingen af de samlede midler på de enkelte kommuner vil ske efterfølgende. Der er imidlertid endnu ikke taget stilling til den fremtidige fordeling af de amtskommunale udgifter på landets nye kommuner. Dette drøftes i øjeblikket i regi af Indenrigs- og Sundhedsministeriets finansieringsudvalg. Som led i finansieringsreformen skal der gennemføres ændringer i tilskuds- og udligningssystemet, som skal medvirke til at udjævne de afledte ændringer i byrdefordelingen af opgaveomlægningerne mest muligt. Der fremsættes således et forslag til en reform af tilskuds- og udligningssystemet i folketingssamlingen 05/06.

Den endelige fastlæggelse af, dels hvordan amternes udgifter fordeles på de nye kommuner og dels hvordan forslaget til en reform af tilskuds- og udligningssystemet skal udformes, afventer stadig en afklaring i forhold til de endelige kommunegrænser og den endelige opgaveomlægning.

Spørgsmål 22

Det fremgår af bemærkningerne til § 186 i lovforslaget, at det ved en kommunes overtagelse af regionale tilbud er en forudsætning, at »kommunalbestyrelsen i beliggenhedskommunen vil kunne drive tilbuddet på økonomisk og fagligt forsvarlig vis.« Efter hvilke kriterier og af hvem skal denne vurdering foretages?

Svar:

Efter lovforslagets § 186 kan kommunalbestyrelsen beslutte, om kommunen skal benytte sig af adgangen til at overtage et regionalt, socialt tilbud, som er beliggende i kommunen.

Kommunalbestyrelsens konkrete beslutning om at overtage regionale, sociale tilbud skal dels ske i overensstemmelse med de vilkår, som lovforslaget knytter til en overtagelse, og dels skal kommunalbestyrelsens beslutning indgå i drøftelser med de øvrige kommunalbestyrelser i regionen i forbindelse med den årlige rammeaftale og evt. tillige drøftes i kontaktudvalget.

Bestemmelsen i lovforslagets § 186 om kommunernes adgang til at overtage regionale institutioner har til hensigt at fremme målsætningen om, at sociale opgaver i højere grad løses i nærmiljøet og i tæt samspil med de øvrige kommunale tilbud. Dette vil styrke mulighederne for lokalt at tilbyde sammenhængende og fleksible løsninger tilpasset den enkelte borgers behov.

Hvis en kommunalbestyrelse i overensstemmelse med dette formål beslutter at overtage en regional institution eller et regionalt tilbud, der er beliggende i kommunen, er det bl.a. et vilkår for overtagelsen, at tilbuddet fortsat indgår i den årlige rammeaftale og at tilbuddet skal stå til rådighed for øvrige kommuner i det omfang, det fastlægges i rammeaftalen, jf. lovforslagets § 186, stk. 2, nr. 1.

Med henblik på at styrke kommunalbestyrelsens beslutningsgrundlag for overtagelse af konkrete tilbud og inddrage de øvrige kommuner i regionen fremgår det af bemærkninger til lovforslagets § 6 om rammeaftaler og § 186 om aftaler om overførsel af regionale tilbud, at overtagelse af tilbud skal drøftes i forbindelse med de årlige rammeaftaler. I den sammenhæng vil de øvrige kommunalbestyrelser i regionen og regionsrådet have mulighed for at drøfte konsekvenserne af overtagelsen, herunder omfanget af den forsyning, som kommunalbestyrelsen i beliggenhedskommunen skal stille til rådighed for de øvrige kommuner. I denne forbindelse forudsættes det, at den kommunalbestyrelse, der ønsker at overtage et regionalt tilbud overfor de andre kommuner kan redegøre for, at den kan drive tilbuddet på økonomisk og fagligt forsvarlig vis. Fastlæggelse af, hvad der er økonomisk og fagligt forsvarligt, vil variere fra tilbud til tilbud.

Endelig er der med lovforslaget taget højde for, at der kan være behov for en mere principiel og overordnet drøftelse af en kommunal overtagelse.

Efter lovforslagets § 187 kan enhver kommunalbestyrelse i regionen anmode om, at spørgsmålet om en kommunal overtagelse tages op i kontaktudvalget mellem kommunalbestyrelse og regionsråd.

Forslaget til bestemmelsen i § 187 skal bidrage til at sikre, at alle aspekter af overtagelsen belyses i drøftelse mellem kommunerne og mellem kommuner og regionsråd. Et aspekt i disse drøftelser kan bl.a. være, om den kommunalbestyrelse, der ønsker at overtage et regionalt tilbud, reelt har mulighed for at drive tilbuddet på økonomisk og fagligt forsvarlig vis.

Spørgsmål 32:

Ministeren bedes oplyse, hvorvidt der findes en klagemulighed for brugere og/eller pårørende, hvis en kommune beslutter at overtage et tidligere amtsligt/regionalt socialt tilbud, som kommunen reelt ikke er i stand til at drive økonomisk og fagligt forsvarligt?

Svar:

Ifølge lovforslaget er det kommunalbestyrelsen, som beslutter, om den vil overtage et tidligere amtskommunalt/regionalt tilbud. Overtagelse af tilbud skal drøftes i forbindelse med de årlige rammeaftaler, hvor alle kommuner og regionen har mulighed for at drøfte overtagelsen. Såfremt der ønskes et mere overordnet perspektiv på en kommunal overtagelse kan enhver kommunalbestyrelse

i regionen anmode om, at overtagelsen drøftes i kontaktudvalget. Hermed bliver der mulighed for at belyse alle aspekter af overtagelse, herunder om den kommunalbestyrelse, der ønsker at overtage et regionalt tilbud reelt har mulighed for at drive tilbuddet på økonomisk og fagligt forsvarlig vis.

Brugere og/eller pårørende har ikke mulighed for at klage over selve beslutningen om overtagelse af et amtskommunalt/regionalt tilbud. Brugere og/eller pårørende har dog altid mulighed for at klage til borgmesteren som øverste ansvarlige for kommunens administration og økonomi, såfremt kommunen ikke driver et tilbud økonomisk og fagligt forsvarligt.

I tilfælde af ulovlig drift af et socialt tilbud kan de pågældende rette henvendelse til det kommunale tilsyn, som tager stilling til, om der er grundlag for at gribe ind over for kommunalbestyrelsen. Herudover kan borgeren benytte det almindelige klagesystem, såfremt den ulovlige drift medfører, at tilbuddet fagligt ikke længere modsvarer borgerens behov.

Spørgsmål 33:

I en situation hvor en kommune overtager et tidligere amtsligt/et regionalt socialt tilbud, som benyttes af andre kommuner, og dermed indgår i tilbudsviften, hvem bestemmer så, ifølge ministeren, hvor mange pladser i tilbuddet, der skal stilles til rådighed for andre kommuner i forbindelse med fremtidige rammeaftaler? Er det regionen? Er det den kommune, der driver tilbuddet? Er det de øvrige kommuner, der har brug for tilbuddet til nogle af deres borgere?

Svar:

Det er den kommunalbestyrelse, som overtager et amtskommunalt/regionalt tilbud, der er ansvarlig for, at der stilles pladser til rådighed for andre kommuner, således at kommunen lever op til sin forpligtelse i henhold til den årlige rammeaftale.

Når en kommunalbestyrelse overtager et amtskommunalt/regionalt tilbud, er det overtagne tilbud omfattet af de årlige rammeaftaler og skal stå til rådighed for de øvrige kommuner i det omfang, det fastlægges i rammeaftalen. Det præciseres således i lovbemærkningerne, at det overtagne tilbud fortsat indgår i forsyningen på samme måde, som hvis det fortsat havde været et regionalt tilbud. Det betyder, at rammeaftalen bl.a. skal indeholde:

- Udviklingsmål for tilbuddet
- Takster for kommunernes køb af pladser
- Håndtering af akutte situationer
- Beredskab for at undgå ventelister

Rammeaftalen mellem regionen og regionens kommuner bliver til på grundlag af en redegørelse fra hver enkelt kommune til regionen om kommunens forventede behov. Regionen udarbejder herefter på grundlag af de kommunale redegørelser et samlet udkast til rammeaftale for hele regionen til dækning af kommunernes behov for regionalt drevne tilbud. I regionens udspil indgår også de tidligere amtskommunale/regionale tilbud, som er overtaget af kommunerne, med angivelse af, hvor mange pladser der skal stilles til rådighed for andre kommuner i regionen og med beskrivelse af hvilken type af tilbud, disse pladser skal dække. Denne proces sikrer en høj grad af åbenhed og gennemsigtighed mellem alle kommunerne og dermed et godt fælles grundlag for at opnå enighed om rammeaftalen, samtidig med at det understreges, at alle parter har en stærk interesse i at opnå enighed om en aftale.

De tidligere amtskommunale/regionale tilbud, som overtages af en kommunalbestyrelse, overtages med alle de rettigheder og pligter, der er knyttet til tilbuddet, herunder med det personale og de beboere, der er i tilbuddet – også fra andre kommuner. Som udgangspunkt er den andel af tilbuddet, der skal stilles til rådighed for andre kommuner derfor mere eller mindre givet. Men der kan selv-

følgelig - ligesom det er tilfældet i dag - ske ændringer heri, idet behovene løbende vil ændre sig, beboere blive flyttet til andre og mere hensigtsmæssige tilbud, ligesom kommunen løbende vil udvikle tilbuddet og tilpasse det til behovene. Ændringer i antal pladser og/eller indhold skal dog aftales i forbindelse med den årlige rammeaftale, dvs. at den kommune, der overtager et amtsligt/regionalt tilbud ikke egenhændigt kan nedlægge tilbuddet eller reducere antallet af pladser.

Reglerne om rammeaftalen (§ 6) er, på baggrund af hørings svarene, ændret, således at den årlige aftale kan suppleres løbende, hvis der er behov. Det er også præciseret, at aftaleåret skal suppleres med overslag over de næste tre års behov. Endelig er det fastlagt, at aftaleparterne i rammeaftalen skal aftale, hvorledes man håndterer akutte situationer, som ikke kan håndteres med de nuværende tilbud, hvordan man vil sikre udvikling af institutionstilbuddene svarende til udvikling af brugernes behov samt sikring af et beredskab til løsning af evt. ventelisteproblemer.

Den samlede rammeaftale for kommunerne i regionen udgør således regionsrådets beslutningsgrundlag for, hvor mange pladser der vil være brug for i den kommende periode.

Denne foreslåede procedure til fastlæggelse af behovet er en klar forbedring i forhold til det nuværende system, hvor samarbejdet mellem amt og kommuner er betydeligt mindre struktureret og gennemsigtigt.

Spørgsmål 35:

Ministeren bedes oplyse, hvem der har kompetence og ansvar for at løse det problem, der kan opstå, hvis en kommune overtager et tidligere amtsligt/et regionalt tilbud, men ikke stiller pladser til rådighed for de øvrige kommuner som forudsat i rammeaftalen - eksempelvis fordi kommunen bruger alle pladser selv?

Svar:

Efter lovforslagets § 186 kan kommunalbestyrelsen beslutte om kommunen skal benytte sig af adgangen til at overtage et regionalt, socialt tilbud, som er beliggende i kommunen. Kommunalbestyrelsens konkrete beslutning om at overtage regionale, sociale tilbud skal dels ske i overensstemmelse med de vilkår, som lovforslaget knytter til en overtagelse og dels skal kommunalbestyrelsens beslutning indgå i drøftelser med de øvrige kommunalbestyrelser i regionen i forbindelse med indgåelse af rammeaftalen.

Hvis en kommunalbestyrelse beslutter at overtage en regional institution eller et regionalt tilbud, der er beliggende i kommunen, er det bl.a. et vilkår for overtagelsen, at tilbuddet fortsat indgår i den årlige rammeaftale og at tilbuddet skal stå til rådighed for øvrige kommuner i det omfang, det fastlægges i rammeaftalen, jf. lovforslagets § 186, stk. 2, nr. 1. Udgangspunktet er således, at tilbuddet indgår i den regionale forsyning på samme måde, som hvis tilbuddet var forblevet i regionen.

Vilkåret om at tilbuddet fortsat indgår i den årlige rammeaftale indebærer bl.a., at taksten for kommunernes køb af pladser i tilbuddet indgår i rammeaftalen, og at tilbuddet skal være til rådighed i akut opståede situationer, jf. i øvrigt lovforslagets § 6 om det nærmere indhold af rammeaftalen.

Rammeaftalen bliver til på grundlag af en redegørelse fra hver enkelt kommune til regionen om kommunens forventede behov. Regionen udarbejder herefter på grundlag af de kommunale redegørelser et samlet udspil for hele regionen til dækning af kommunernes behov for regionalt drevne tilbud, herunder tilbud, der er overtaget fra regionen af en beliggenhedskommune.

Denne proces sikrer en høj grad af åbenhed og gennemsigtighed mellem alle kommunerne og dermed et godt fælles grundlag for at opnå en samlet afdækning af behovene for sociale tilbud og enighed om den tilbudsvifte, som flere kommuner kan benytte sig af og som modsvarer borgernes behov.

Reglerne om rammeaftalen indebærer, at den årlige aftale kan suppleres løbende, hvis der er behov. Aftaleåret skal endvidere suppleres med overslag over de næste tre års behov. Endelig er det fastlagt, at aftaleparterne i rammeaftalen skal aftale, hvorledes man håndterer akutte situationer, som ikke kan håndteres med de nuværende tilbud, hvordan man vil sikre udvikling af institutions-tilbuddene svarende til udvikling af brugernes behov samt sikring af et beredskab til løsning af evt. ventelisteproblemer.

Den samlede rammeaftale for kommunerne i regionen udgør således et beslutningsgrundlag for, dels hvor mange pladser der samlet vil være brug for i den kommende periode dels hvordan man skal agere, såfremt der sker uforudsete ændringer i behovene.

Er det i rammeaftalen forudsat, at et tilbud, der er overtaget af beliggenhedskommunen, skal stille pladser til rådighed for øvrige kommuner i region, og beliggenhedskommunen til trods herfor bruger alle pladser selv, lever kommunen ikke op til servicelovens § 186. Kommunen vil derfor kunne indbringes for det kommunale tilsyn.

Hvis forudsætningerne for en rammeaftale ændrer sig, idet fx behovet for en bestemt tilbudstype generelt viser sig at være større, end det kunne forudses, eller der lokalt sker en anden udvikling end forudset, kan der aktuelt eller på sigt opstå et nyt efterspørgselsmønster, som kommunerne og regionen skal reagere på.

Det indebærer, at hvis en kommune, der har overtaget et regionalt tilbud beliggende i kommunen, på grund af udviklingen vil have behov for at disponere anderledes i forhold til det pågældende tilbud end forudsat i rammeaftalen, så skal kommunen drøfte dette med de øvrige kommuner og regionen i regi af rammeaftalen med henblik på en eventuel revision af aftalen. Ved denne revision af rammeaftalen skal det vurderes og drøftes om der er alternative løsningsforslag og om hvordan ændringer i rammeaftalen kan ske i overensstemmelse med de øvrige kommuners og regionens ønsker og behov.

Spørgsmål 36:

Ministeren bedes sende udvalget en udtømmende redegørelse for, på hvilket grundlag de nye kommunalbestyrelser/sammenlægningsudvalg inden 15. februar 2006 skal træffe beslutning om, hvilke af de nuværende amtslige sociale tilbud og institutioner, man vil overtage pr. 1. januar 2007. Spørgsmålet skal ses i lyset af, at de ansvarlige politikere først træder i funktion 1. januar 2006, skal konstituere sig og har en lang række andre opgaver i den første fase af valgperioden.

Svar:

Forberedelsesudvalgene og de nye kommunalbestyrelser/sammenlægningsudvalg skal inden den 15. februar 2006 drøfte om amtskommunale tilbud mere hensigtsmæssigt kan overgå til en beliggenhedskommune allerede fra 1. januar 2007. Beslutningsgrundlaget vil forinden være udarbejdet af forvaltningen i kommunen. Såvel forvaltning som hovedparten af politikerne må forudsættes at kende problemstillingerne i forvejen.

Amtsrådet skal udarbejde udkast til aftale mellem kommunalbestyrelsen i beliggenhedskommunen og amtsrådet om, hvilke aktiver og passiver, rettigheder og pligter samt ansatte, der skal overføres i forbindelse med overtagelsen af et tilbud. Såfremt amtskommunen og kommunalbestyrelsen ikke senest den 1. april 2006 kan blive enige om fordelingen, træffer delingsrådet efter bestemmelsen i § 190, stk. 2 beslutning herom.

Tidsfristerne i lovforslagets § 190 er fastsat af hensyn til sammenhæng med bestemmelserne i forslag til lov om visse proceduremæssige spørgsmål i forbindelse med kommunalreformen, og skal

også ses som udtryk for et ønske om tidligst muligt i løbet af 2006 at få skabt klarhed over evt. ændringer i de sociale tilbuds og institutioners organisatoriske tilhørsforhold.

Spørgsmål 37:

Ministeren bedes oplyse, hvordan og af hvem en uenighed mellem en kommune, der har overtaget et tidlige amtsligt/et regionalt socialt tilbud, og andre kommuner/regionen om indholdet i en rammeaftale vedrørende det pågældende tilbud afgøres?

Svar:

Efter § 186 i forslaget til lov om social service (L 38) overtager en kommunalbestyrelse et amtskommunalt eller regionalt tilbud på det vilkår, at tilbuddets indholdsmæssige profil og fordeling af pladser til kommuner, der i forvejen anvender tilbuddet, videreføres.

For disse tilbud er indholdet i rammeaftalen derfor i vidt omfang fastlagt på forhånd i kraft af vilkåret for overtagelsen.

Den kommune, der har overtaget et tilbud, skal sørge for fortsat at kvalitetssikre og tilpasse tilbuddet til den udvikling, der er i behovene eller i nye indsatsmuligheder.

Ændringer i tilbuddets dimensionering eller ændringer hvor tilbuddets profil ændres væsentligt eller helt skifter karakter eller som indebærer, at andre kommuner eller regionen i væsentligt mindre omfang vil kunne videreføre den aktuelle anvendelse af tilbuddet, indebærer en ændring af det vilkår, som tilbuddet blev overtaget på af beliggenhedskommunen.

I denne situation skal beliggenhedskommunen derfor i forbindelse med indgåelse af rammeaftalen aftale med de øvrige – og for tilbuddet relevante – kommuner og regionen, at kommunen kan fravige vilkåret. Hvis en eller flere relevante kommuner modsætter sig en ændring af vilkåret, kan beliggenhedskommunen kun gennemføre en ændring af tilbuddets profil eller dimensionering, hvis det er åbenbart uhensigtsmæssigt at opretholde vilkåret i sin nuværende form eller der for den eller de kommuner, der modsætter sig en ændring af vilkåret, kan anvises andre løsninger, som led i rammeaftalen, der på tilsvarende måde modsvarer borgernes behov.

Spørgsmål 38:

Ministeren bedes oplyse, hvem der har ansvaret for at finde en plads til en særlig »skæv« bruger, hvis det relevante regionale sociale tilbud, der tidligere har skullet tilpasse sig en brugers helt særlige behov, er overtaget af en kommune, og den nye kommune driftsherre afviser, at brugeren hører til tilbuddets målgruppe?

Svar:

Socialministeriet har forstået spørgsmålet således, at der drejer sig om boformer efter lovforslagets § 110, dvs. forsorgshjem, herberger mv.

Det er efter lovforslaget altid en kommunes ansvar, at der er det tilstrækkelige antal pladser også til borgere, der er hjemløse og som derudover har komplekse problemstillinger.

På forsorgshjem, herberger mv. er der en ret for brugeren til selv at møde op og anmode om at blive optaget i boformen, jf. forslaget § 110. Dette ændres der ikke på.

Hvis en kommune overtager driften for en boform efter § 110, kan kommunen ikke ændre på de regler, der gælder på området, herunder retten til selv at møde op, m.v.

Spørgsmål 39:

Ministeren bedes kommentere henvendelserne fra henholdsvis Psykiatri- og Handicapudvalget i Århus Amt og Udvalget for Børn, Kultur og Uddannelse i Århus Amt, jf. L 38 - bilag 5 og 6.

Svar:

Psykiatri- og Handicapudvalget og Udvalget for Børn, Kultur og Uddannelse i Århus peger på, at lovforslagets bestemmelser om, at kommunerne får ret til at overtage et hvilket som helst amtsligt/regionalt socialt tilbud, samtidig med at de kommende regioners rolle bliver at fungere som sikkerhedsnet for sociale tilbud til de svageste grupper, afføder et spørgsmål om, i hvilken takt og i hvilket omfang kommunerne kan og bør overtage de sociale institutioner i amterne/regionerne.

De to amtslige udvalg finder, at der dermed kan opstå betydelig usikkerhed for en række handicappede brugere og deres pårørende, og udvalgene foreslår derfor, at lovforslagets § 186 og § 190 bør ændres, så der i hver region udarbejdes en samlet social udviklingsplan, der kan danne grundlag for politiske drøftelser mellem regionsråd og kommuner om en fortsættelse af den glidende decentralisering.

I den forbindelse har udvalgene peget på, at repræsentanter for brugerorganisationerne og de lokale handicapråds synspunkter vil kunne inddrages.

Udvalget for Børn, Kultur og Uddannelse har herudover gjort opmærksom på, at der på flere af de eksisterende amtslige døgninstitutioner er placeret regionale specialer, som risikerer at gå tabt ved en kommunal overtagelse af institutionerne.

Med kommunalreformen indføres et entydigt myndighedsansvar i forhold til den indsats, der er nødvendig over for den enkelte borger. Den procedure, der i lovforslagets § 6 og § 186 og § 190 er fastlagt for at sikre de nødvendige tilbud til børn og unge og til mennesker med handicap, er en klar forbedring i forhold til den gældende lovgivning, hvor forpligtigelsen til at sikre det tilstrækkelige antal pladser, er delt mellem kommuner og amter.

Den årlige rammeaftale mellem kommunalbestyrelserne og regionsrådet skal omfatte det samlede antal pladser og tilbud, som regionsrådet stiller til rådighed for kommunerne i regionen fordelt på målgrupper. Herudover skal aftalen indeholde bestemmelser om udviklingsmål for regionens tilbud, bestemmelser om håndtering af akutte situationer, brug af lands- og landsdelsdækkende tilbud m.v.

Herudover indgår de amtslige/regionale tilbud, der overtages af en kommune, fortsat i den årlige rammeaftale og skal stå til rådighed for de øvrige kommuner i det omfang, det fastsættes i rammeaftalen.

Rammeaftalen skal drøftes og justeres efter behov, og den årlige aftale skal suppleres med et overslag over behovene for regionale tilbud til brug for det kommunale forsyningsansvar i de følgende tre år.

Den første rammeaftale skal indgås allerede senest i efteråret 2006. I og med at denne rammeaftale både omfatter regionernes tilbud samt de tilbud, der er overtaget af kommunerne og samtidigt skal angive udviklingen af disse tilbud, vil denne rammeaftale stort set svare til den samlede sociale udviklingsplan for regionerne, som de to udvalg i Århus Amt foreslår.

I forbindelse med kommunernes udarbejdelse af de årlige redegørelser til regionsrådet om rammeaftalerne vil det i øvrigt være naturligt, at hver enkelt kommune har inddraget handicaprådet og relevante brugerorganisationer.

Efter min opfattelse er der derfor ikke behov for bestemmelser, der yderligere præciserer, at der skal ske en samlet vurdering af behovet og behovet for udvikling.

Spørgsmål 42:

Kan ministeren bekræfte, at udgifterne til den uvildige konsulentordning på handicapområdet, jf. § 15 i lovforslaget, hidtil har været dækket af staten, men at det i forbindelse med kommunalreformen på det sociale område planlægges at finansiere driften via de midler, som de nuværende amter bruger på det sociale område?

Svar:

Som følge af kommunalreformen videreføres Den Uvildige Konsulentordning på Handicapområdet jf. § 15 i Lov om social service. Den Uvildige Konsulentordning på Handicapområdet er etableret som en selvejende institution i medfør af lov nr. 489 af 7. juni 2001 om ændring af lov om social service (grundtakstfinansiering).

Opgaveomlægningerne i forbindelse med kommunalreformen vil medføre at en række opgaver indenfor socialområdet blive mindre eller falder bort, herunder dobbeltvisiteringen i grundtakstsager og sekretariatsbetjeningen af klage- og ældreråd, og at der derved frigives midler som bl.a. kan anvendes til at finansiere Den Uvildige Konsulentordning på Handicapområdet.

Der skal dog gøres opmærksom på, at forhandlingerne om konsekvenserne for den samlede økonomi af kommunalreformen endnu ikke er afsluttet.

Spørgsmål 46:

Ministerens bedes oplyse, hvorvidt en kommune skal betale for det antal pladser i regionale institutioner/tilbud, der er godkendt/bestilt i forbindelse med den årlige rammeaftale, eller om kommunen skal betale for dens faktiske forbrug af pladser?

Svar:

Rammeaftalen mellem regionen og regionens kommuner bliver til på grundlag af en redegørelse fra hver enkelt kommune til regionen om kommunens forventede behov. Regionen udarbejder herefter på grundlag af de kommunale redegørelser et samlet udspil for hele regionen til dækning af kommunernes behov for regionalt drevne tilbud. Denne proces sikrer en høj grad af åbenhed og gennemsigtighed mellem alle kommunerne og dermed et godt fælles grundlag for at opnå enighed.

Rammeaftalen giver ikke den enkelte kommune en »trækningsret«, som man ikke kan overskride. Rammeaftalen fastlægger regionens forpligtelse i forhold til samtlige kommuner under ét i regionen.

Rammeaftalerne er heller ikke tænkt som et simpelt bestillingssystem for pladser, hvor den afgivne bestilling ikke kan fraviges. Rammeaftalerne skal skabes i en dialog mellem kommunerne og regionen, hvor den enkelte kommune fx også oplyser om, hvilke forbyggende foranstaltninger man planlægger på hjemløseområdet, hvilke nye boformer, der planlægges som en aflastning for forsorgshjemmene fx udslusningsboliger, alternative plejehjem, skæve huse til skæve eksistenser osv., dvs. informationer, som indgår som baggrund for regionernes udarbejdelse af udkast til en samlet rammeaftale.

Den samlede rammeaftale for kommunerne i regionen udgør således regionsrådets beslutningsgrundlag for, hvor mange pladser der samlet vil være brug for i den kommende periode.

Kommunerne betaler for deres faktiske forbrug af pladser. I takstfastsættelsen er taget højde for en vis overskudskapacitet til brug for akutte behov.

Kommunerne hæfter således ikke for de pladser, der er ”bestilt” i den årlige redegørelse til regionen. Begrundelsen herfor er, at en sådan bestemmelse vil skabe et ufleksibelt system, hvor det kan

frygtes, at kommunerne underanmelder deres behov for pladser af frygt for at komme til at skulle betale for uforbrugte pladser. Det kan skabe risiko for akut pladsmangel og dårligere løsninger for borgerne, såfremt der ikke er bestilt de adækvate tilbud.

Spørgsmål 55:

Hvordan vil ministeren sikre den enkelte handicappede i den lille kommune?

Svar:

På det sociale område er det kommunalreformens formål at samle et entydigt ansvar i forhold til borgerne i kommunen.

Kommunalbestyrelsen har derfor et samlet og sammenhængende myndigheds-, finansierings-, og forsyningsansvar for sociale tilbud, og dermed ansvaret for en løbende udvikling af tilbud til borgerne.

Borgerens indgang til ydelser i det sociale system vil derfor være hjemkommunen, som skal tage stilling til, hvilken indsats der kan være relevant over for den enkelte.

Til støtte for sagsbehandlingen vil kommunen kunne indhente rådgivning fra relevante kommunale, regionale og private faglige miljøer inden for handicapområdet, og både kommunen og borgeren kan i de mest specialiserede og komplicerede sager få rådgivning via den nationale videns- og specialrådgivningsorganisation, VISO. Kommunen vil herudover i de mest specialiserede og sjældent forekommende enkeltsager kunne få bistand fra VISO med henblik på udredning af hvilken indsats, der kan være relevant for den pågældende borger.

Med reformen vil der ske en overførsel af en række opgaver fra amterne til kommunerne – og dermed vil der også ske en overførsel af det personale, der hidtil har udført disse opgaver. Kommunerne får således ad den vej styrket sine faglige kompetencer.

For de ganske få kommuner, der efter loven om forpligtende kommunale samarbejder af indenrigs- og sundhedsministeren udpeges til at indgå i forpligtende samarbejder, vil det være den kommune/ kommunalbestyrelse, der er bemyndiget til at varetage opholdskommunens opgaver på de områder, der er omfattet af det forpligtende samarbejde, der får myndighedsansvaret i forhold til beslutninger om indsatsen over for den enkelte borger.

De områder, der vil være omfattet af delegation som led i et forpligtende samarbejde, vil på voksenområdet f.eks. være ledsageordning, hjælperordning, støtte- og kontaktpersonordninger, midlertidige og varige botilbud til personer med betydelig nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne, hjælpemidler, beskyttet beskæftigelse m.m.

Den kommune/kommunalbestyrelse, der har delegeret sine beføjelser til en bemyndiget kommune/kommunalbestyrelse har fortsat finansieringsforpligtelsen for den indsats, der iværksættes over for borgeren.

Som efter den gældende lovgivning, vil de afgørelser, der træffes af kommunen/kommunalbestyrelsen i forhold til den enkelte borger, kunne indbringes for Det Sociale Nævn. Når en afgørelse i forhold til en borger træffes af en bemyndiget kommune som led i et forpligtende samarbejde, vil det være den bemyndigede kommunes afgørelse, der af borgeren vil skulle indbringes for Det Sociale Nævn.

I forhold til kommunens ansvar for at sikre, at der er tilbud til kommunens borgere, kan kommunen enten bruge egne tilbud eller købe pladser i private tilbud, regionale tilbud eller tilbud i andre kommuner.

Der er således en række handlemuligheder og redskaber, der kan støtte kommunerne i løsningen af de sociale opgaver. Endelig kan nævnes, at der indføres en central refusionsordning, som skal sikre kommunerne mod meget store udgifter i de dyreste enkeltsager. Det fremgår af lovbemærkningerne, at den endelige fastlæggelse af refusionsordningen sker i forbindelse med reformen af tilskuds- og udligningssystemet.

Spørgsmål 56:

Ministeren bedes oplyse, hvordan ministeren vil sikre finansieringen af "tomme" institutionspladser til brug i akutte situationer?

Svar:

Kommunalbestyrelsen og regionsrådet skal i den årlige rammeaftale fastlægge, hvordan man håndterer akutte situationer, herunder hvordan man finansierer eventuelle akutpladser.

De regionale tilbud finansieres fremover af kommunerne. Udgangspunktet for den kommunale finansiering er en takstbetaling for det enkelte regionale tilbud, der fastsættes på baggrund af den samlede udgift, regionen vil have for typen af tilbud i forhold til rammeaftalen med kommunerne. Taksten for typen af tilbud aftales i rammeaftalen.

I lovforslagets bemærkninger til § 173 præciseres det, at taksten omfatter alle udgifter, der kan henføres til det enkelte tilbud eller type af tilbud. Taksten skal derfor bl.a. rumme udgifter til udviklingsomkostninger (uddannelse af personale, opkvalificering af tilbudet m.v.) ved driften af det pågældende tilbud, henførbare administrationsudgifter samt udgifter ved ubenyttede pladser og eventuelt beredskab som led i at undgå ventelister.

Finansieringen af »tomme« institutionspladser til brug i akutte situationer vil således skulle finansieres over institutionstaksterne.

Spørgsmål 79:

Ministeren bedes, i forhold til strukturreformen på socialområdet, redegøre for, hvorledes kommunernes myndighedsansvar forholder sig til regionernes leverandøransvar herunder, hvilke konsekvenser det får for brugerne f.eks. på hjemløseområdet såfremt (visse) kommunerne ikke efterspørger pladser på de i regionens centralt beliggende forsorgshjem og regionerne derved ikke opnår tilstrækkelig finansiering til at opretholde de nødvendige pladser på disse forsorgshjem? Vil regionens leverandøransvar da vægtes højere end

kommunernes myndighedsansvar af hensyn til brugernes behov, og kan regionen så pålægge enkelte kommuner en finansiel bidragsforpligtigelse?

Svar:

Som nævnt i flere svar om hjemløseområdet har borgeren en ret til selv at vælge, hvilken boform vedkommende ønsker at blive optaget på, jf. lovforslagets § 110, stk. 2.

Kommunerne har på dette område ikke en egentlig ret til at visiterer borgere.

Det vil således ikke være kommunerne, der efterspørger pladser, men hjemløse borgere.

I det omfang fx et forsorgshjem har tomme pladser, skal udgiften til disse indregnes i taksten, således at udgiften fordeles på de kommuner, der har borgere på forsorgshjemmet.

Hvor mange procent tomme pladser, der kan accepteres i en periode, skal aftales mellem regionen (driftsherren) og kommunerne samt fastsættes i rammeaftalerne.

Hvis efterspørgslen fra borgerne forsvinder, dvs. der ikke længere er behov for boformen, må den lukke. Det er også situationen i dag.

Spørgsmål 90:

Ministeren bedes oplyse, hvorvidt der i forbindelse med de redaktionelle ændringer, der er foretaget i forbindelse med udformningen af lovforslaget, er sket ændringer af materiel karakter? Spørgsmålet skal ses i lyset af den ændring, der er afstedkommet i forlængelse af høringssvaret fra bl.a. Socialpædagogernes Landsforbund, jf. pkt. 83 i ministerens høringsnotat til L 38.

Svar:

På det sociale område bliver kommunalreformen gennemført ved vedtagelse af en ny hovedlov (L 38 – forslag til lov om social service), som et alternativ til at gennemføre omfattende ændringer af den gældende lov om social service.

Gennemførelsen af en ny hovedlov på socialområdet er begrundet i, at kommunalreformens samling af ansvaret i et entydigt, enstrengt og mere overskueligt offentligt system bør afspejle sig i servicelovens strukturelle opbygning, frem for omfattende ændringer af en lov, der teknisk er bygget op efter den hidtidige kommunale/amtskommunale struktur.

For yderligere at styrke lovens tilgængelighed og brugervenlige opbygning er der med L 38 sket en mere hensigtsmæssig samling af samhørende bestemmelser, ligesom der på baggrund af Socialministeriets projekt om retssikkerhed og formidling er gennemført en styrket og mere ensartet sprogbrug i lovforslaget.

Der er ikke med denne styrkelse af lovens sproglige og strukturelle opbygning ændret materielt eller indholdsmæssigt på lovens bestemmelser.

For så vidt angår spørgsmålets henvisning til høringssvaret fra bl.a. Socialpædagogernes Landsforbund, jf. pkt. 83 i høringsnotat til L 38, fandt høringssvarene, at en ændring i lovforslagets § 82 fra »skal yde« til »skal tilbyde« indeholdt en materiel ændring af bestemmelsen.

Det var ikke hensigten med denne sproglige tilretning af bestemmelsen at foretage nogen materiel ændring. Da høringssvarene afdækkede en vis usikkerhed blev den nugældende formulering videreført.

Ved hver af lovforslagets specielle bemærkninger er det anført, hvorvidt en ændring er redaktionel.

Der er ikke ændret materielt eller indholdsmæssigt i nogen af de pågældende bestemmelser.

Spørgsmål 96:

Ministeren bedes oplyse, hvordan uenigheder mellem kommuner i forbindelse med indgåelse af den årlige rammeaftale afgøres generelt set?

Svar:

Der forventes ikke at blive uenigheder mellem kommuner i forbindelse med indgåelse af rammeaftalen.

Rammeaftalen bliver til på grundlag af en redegørelse fra hver enkelt kommune til regionen om kommunens forventede behov. Regionen udarbejder herefter på grundlag af de kommunale redegørelser et samlet udspil for hele regionen til dækning af kommunernes behov for regionalt drevne tilbud. Denne proces sikrer en høj grad af åbenhed og gennemsigtighed mellem alle kommunerne

og dermed et godt fælles grundlag for at opnå enighed, samtidig med at det understreges, at alle parter har en stærk interesse i at opnå enighed om en aftale. Regionen er som leverandør interesseret i at sælge sine ydelser, og kommunerne er interesserede i at købe, da de i modsat fald selv står med ansvaret for at oprette et tilbud, der modsvarer borgerens behov eller købe det hos andre leverandører.

Rammeaftalen giver ikke den enkelte kommune en »trækningsret«, som man ikke kan overskride. Rammeaftalen fastlægger regionens forpligtelse i forhold til samtlige kommuner under ét i regionen.

Rammeaftalerne er heller ikke tænkt som et simpelt bestillingssystem for pladser, hvor den afgivne bestilling ikke kan fraviges. Rammeaftalerne skal skabes i en dialog mellem kommunerne og regionen, hvor den enkelte kommune fx også oplyser, om hvilke forbyggende foranstaltninger man planlægger på hjemløseområdet, hvilke nye boformer, der planlægges som en aflastning for forsorgshjemmene fx udslusningsboliger, alternative plejehjem, skæve huse til skæve eksistenser osv.

Den samlede rammeaftale for kommunerne i regionen udgør således regionsrådets beslutningsgrundlag for, hvor mange pladser der vil være brug for i den kommende periode.

Forskelligt serviceniveau i kommunerne er ikke til hinder for, at der indgås en rammeaftale, idet regionen skal tage stilling til omfang og sammensætning af regionale tilbud, samt tilpasse det eksisterende regionale tilbud til kommunernes ønsker, herunder forskellige ønsker til serviceniveau.

Også med hensyn til takster skal der kunne differentieres i forhold til kommunernes specielle behov. Forskellige behov i kommunerne er således ikke til hinder for, at der indgås en rammeaftale om takster, idet regionen skal tilpasse det eksisterende regionale tilbud til kommunernes behov og taksterne skal fastsættes i overensstemmelse hermed.

Spørgsmål 97:

Kan ministeren bekræfte, at der ikke vil blive fastsat retningslinjer for en kommunes salg af pladser i sociale tilbud til andre kommuner, og at den sælgende kommune som følge heraf selv vil kunne fastsætte prisen?

Svar:

Den sælgende kommune vil ikke selv frit kunne fastsætte prisen ved salg af pladser i sociale tilbud til andre kommuner.

Betaling for pladser til andre kommuner er reguleret i retssikkerhedslovens § 9 c, der omhandler mellemkommunal refusion. Efter denne bestemmelse medregnes kun de faktiske udgifter, der umiddelbart kan henføres til den enkelte person.

Disse regler vil i forbindelse med en samlet revision af reglerne om mellemkommunal refusion blive ændret, så den mellemkommunale betaling omfatter de samlede reelle udgifter. Dermed opnås målsætningen om lige konkurrencevilkår. Det indebærer, at der fx også skal medregnes udgifter til overhead, udvikling og tomme pladser, hvad man ikke kan i dag.

De mellemkommunale refusionsregler regulerer også en lang række andre situationer. Ændringerne rækker derfor videre end kommunalreformen tilsiger og fremsættes følgelig som selvstændigt forslag i næste samling.

Spørgsmål 108:

Ministeren bedes oplyse, hvor kort tid efter en kommune må sælge bygninger til eksempelvis private, der indretter det til ejerboliger, i tilfælde hvor kommunen har overtaget en institution, der hidtil har været drevet af amtet?

Svar:

Lovforslaget fastlægger en forpligtelse for den kommune, som overtager en amtskommunal/regional institution til fortsat at lade tilbuddet indgå i den årlige rammeaftale og at stille tilbuddet til rådighed for øvrige kommuner i det omfang, det fastlægges i rammeaftalen, jf. lovforslagets § 186.

Beliggenhedskommunen indtræder i amtskommunens rettigheder og pligter vedrørende den pågældende institution.

Det betyder bl.a., at beliggenhedskommunen indtræder som ejer af bygninger og andre aktiver, der knytter sig til institutionen, og som hidtil har været ejet af amtskommunen, og at beliggenhedskommunen generelt indtræder i amtskommunens sted i forhold til bl.a. samarbejder med myndigheder og private.

Der er imidlertid intet til hinder for, at kommunen efter overtagelsen sælger bygningerne og i stedet fortsætter driften af tilbuddet i andre egnede bygninger. Det kan fx være, fordi kommunen vurderer, at de overtagne bygninger ikke lever op til den standard for tilbud, som man har eller ønsker i kommunen.

Spørgsmål 109:

Ministeren bedes kommentere henvendelse af 6. april 2005 fra Lederkollegiet ved Danmarks Forsorgshjem, jf. L 38 - bilag 13.

Svar:

Lederkollegiet ved Danmarks Forsorgshjem har drøftet de seneste forslag til ændringer i service-loven og retssikkerhedsloven. Det har givet anledning til en række spørgsmål, som Lederkollegiet gerne vil have belyst. I det følgende refereres spørgsmålene, og der gives svar på dem:

- Når myndighedsansvaret flyttes fra amter til kommuner, kan det så betyde, at selvmøderprincippet reelt kommer under pres?
- Hvordan kan det sikres, at beboerne stadig selv kan møde frem uden forudgående visitation, og at der reelt er et tilbud at møde frem til?

Som nævnt i tidligere svar er Socialministeriet enige i, at selvmøderprincippet er et meget vigtigt element i hele konceptet omkring forsorgshjemmene. Det fremgår således klart af lovforslagets § 110, stk.2, at selvmøderprincippet skal bevares. Dvs. at den hjemløse også fremover kan henvende sig direkte til et forsorgshjem uanset hvor i landet, det ligger.

Selvmøderprincippet skal selvfølgelig respekteres og hverken region eller kommune kan ændre på dette. Det skal i den forbindelse understreges, at det er en forudsætning for at få 50 % statsrefusion af en del af udgifterne, at lovgivningen er overholdt.

- De hjemløse, der ofte har meget svært ved at komme i kontakt med de kommunale forvaltninger, kan risikere at få endnu sværere ved dette, når myndighedsansvaret overføres til kommunerne. Hvordan kan det sikres, at det ikke sker?

- Vi har eksempler på, at der går op til 2 mdr. før en hjemløs med ophold på en § 94 boform har mulighed for at få en tid ved en kommunal sagsbehandler. Uden vores hjælp ville en kontakt sandsynligvis ikke blive etableret overhovedet.
- Vi kan samtidig konstatere, at boformerne, for en række af vores beboeres vedkommende, rent faktisk er den part, de kan støtte sig til over for den kommune, der nu får myndighedsansvaret. Hvordan vil man sikre beboernes retsstilling i den sammenhæng, når både boform og kommune er samme myndighed?

Ved kommunalreformen vil større og mere bæredygtige kommuner få det fulde myndigheds-, forsynings- og finansieringsansvar på det sociale område. Dvs. at kommunerne i modsætning til i dag skal være med til at finansiere deres borgeres ophold på forsorgshjem. Kommunerne får med kommunalreformen et betydeligt incitament til at gøre en indsats for deres borgere på et forsorgshjem. Den risiko, der tales om i spørgsmålet, vil således ikke blive større, men derimod mindre.

Socialministeriet går i øvrigt ud fra, at lederne på forsorgshjemmene fortsat vil leve op til deres ansvar og arbejde for, at borgere på forsorgshjem kommer videre i deres liv og ikke sander til på hjemmene.

- Vi skal ikke lægge skjul på, at en forstander, under rette ugunstige omstændigheder, kan lægges under et vist pres fra sin arbejdsgiver i optagelsesspørgsmål. Vi har ikke de store problemer aktuelt, idet vi ikke har kommuner som driftsherrer. Men hvordan vil man sikre, at en forstander, hvis driftsherre er kommunen, kan optage, måske på trods af kommunens ønsker?

I dag har lederen ret til at træffe afgørelse om optagelse på et forsorgshjem, jf. servicelovens § 94, stk.2. Denne ret vil der ikke blive ændret ved, jf. lovforslagets § 110, sk. 3. Lederens ret til at træffe afgørelse om optagelse vil således også fremover være lovfæstet.

I dag vil lederen normalt kun afvise, hvis der er overbelægning eller hvis tilbudet ikke passer til pågældende, fx fordi der er behov for en særlig behandlingsmæssig støtte. Det gælder i alle tilfælde, at forsorgshjemmet vil hjælpe med at finde en anden plads. Hvis der er tale om et helt akut tilfælde vil forsorgshjemmet som hovedregel kunne finde en madras og et sted at sove.

Det kan ingen kommune ændre på. Der skal igen gøres opmærksom på, at det er en forudsætning for at få statsrefusion, at lovgivningen er overholdt.

- Hvordan kan det sikres, at en beboer kan få hjælp til at klage, når der i princippet skal ydes hjælp til at klage fra den, der bliver klaget over? Vi er opmærksomme på bestemmelserne vedrørende oplysningspligt, men finder uagtet, at der kan være et dilemma.

Efter gældende lovgivning kan beboere på forsorgshjem – som alle andre borgere – klage over afgørelser, der træffes af en forvaltningsmyndighed i en konkret sag og som har retsvirkning for borgeren.

Det kan fx være kommunale afgørelser om hjælp til huslejeindskud, om udarbejdelse af en handlingsplan, aktivering, revalidering m.m., eller afgørelser truffet af en amtskommune, som fx botilbudets beslutning om optagelse og om betaling.

Kommunens og Amtskommunens afgørelser kan påklages til det sociale nævn.

Klager over forhold der knytter sig til dagligdagen på boformen som fx personalets behandling af beboerne, aktiveringstilbuddene, maden etc. er et led i bistandsudøvelsen og kan påklages til amtskommunen.

Med kommunalreformen ændres der ikke på borgernes adgang til at klage. Klager over afgørelser skal fortsat påklages til det sociale nævn. Klager over myndighedsudøvelse i forhold til faktisk for-

valtningsvirksomhed skal rettes til regionsrådet, hvis botilbuddet drives i regionsregi, og til kommunen, hvis botilbuddet drives af beliggenhedskommunen.

Forsorgshjem og herberger har ansat fagligt uddannet personale, der tilbyder rådgivning og vejledning, herunder bistand i forbindelse med udarbejdelse af en handleplan, der kan danne grundlag for det videre forløb. Personalet bistår også beboerne med kontakt til de sociale myndigheder, misbrugsbehandlingssystemet, kriminalforsorgen m.m. ligesom der ydes bistand til at ansøge om ydelser efter den sociale lovgivning og bistand til at klage over trufne afgørelser

Der er ikke med kommunalreformen tænkt ændringer i denne praksis.

Hjemløse er nogle af de svagest stillede borgere i vort samfund. Det er ofte forbundet med store vanskeligheder for de hjemløse at komme i dialog med myndighederne og trænge igennem med deres ønsker og behov. Forsorgshjemmenes og herbergernes rådgivende og støttende arbejde er derfor vigtig i bestræbelserne på at sikre, at der kan findes en helhedsorienteret løsning på de forskellige problemer, de mest udsatte borgere i vort samfund har, og at de får de tilbud og den ret, de har krav på efter loven.

- Som det ligger i forslagene er boformerne efter § 110 regionale - og landsdækkende. Hvordan vil man, hvis en kommune overtager en boform, fra ministerens side sikre, at dette fortsætter uændret?

Det er efter lovforslaget altid en kommunes ansvar, at der er det tilstrækkelige antal pladser til hjemløse.

På forsorgshjem, herberger mv. er der en ret for brugeren til selv at møde op og anmode om at blive optaget i boformen, jf. forslagens § 110.

Hvis en kommune overtager driften for en boform efter § 110, kan kommunen ikke ændre på de regler, der gælder på området, herunder retten til selv at møde op, m.v..

Hvis en kommunalbestyrelse beslutter at overtage en regional boform, der er beliggende i kommunen, er det bl.a. et vilkår for overtagelsen, at tilbuddet fortsat indgår i den årlige rammeaftale og at tilbuddet skal stå til rådighed for øvrige kommuner i det omfang, det fastlægges i rammeaftalen, jf. lovforslagets § 186, stk. 2, nr. 1.

Det skal bemærkes, at krisecentre, forsorgshjem mv. i princippet er landsdækkende.

I forbindelse med en overtagelse efter lovforslagets § 186, stk. 1, overtager kommunalbestyrelsen i beliggenhedskommunen de aktiver, passiver, rettigheder og pligter samt ansatte, der er knyttet til det tilbud, der overtages.

Vilkåret om, at tilbuddet fortsat indgår i den årlige rammeaftale, indebærer bl.a., at taksten for kommunernes køb af pladser i tilbuddet indgår i rammeaftalen, og at tilbuddet skal være til rådighed i akut opståede situationer, jf. i øvrigt lovforslagets § 6 om indholdet af rammeaftalen mellem kommunalbestyrelser og regionsråd.

Med henblik på at styrke kommunalbestyrelsens beslutningsgrundlag for overtagelse af konkrete tilbud og inddrage de øvrige kommuner i regionen fremgår det af bemærkninger til lovforslagets § 6 om rammeaftaler og § 186 om aftaler om overførsel af regionale tilbud, at overtagelse af tilbud skal drøftes i forbindelse med de årlige rammeaftaler. I den sammenhæng vil de øvrige kommunalbestyrelser i regionen og regionsrådet have mulighed for at drøfte konsekvenserne af overtagelsen, herunder omfanget af den forsyning, som kommunalbestyrelsen i beliggenhedskommunen skal stille til rådighed for de øvrige kommuner.

Endelig er der med lovforslaget taget højde for, at der kan være behov for en mere principiel og overordnet drøftelse af en kommunal overtagelse.

Afslutningsvis skal det igen bemærkes, at det er en forudsætning for at få statsrefusion af udgifterne til § 110-boformer, at lovgivningen er overholdt.

- Boformerne har gennem de seneste år været gennem en rivende faglig udvikling, solidt støttet af ministeriet, og anerkendt af vores brugere. Hvis en boform bliver drevet af en region, der jo ikke har selvstændige indtægter, hvordan vil ministeren så sikre en fortsat faglig udvikling på dette felt?

Socialministeriet er enig i, at der er sket et meget væsentligt kvalitativt løft af hele forsorgshjemsområdet de seneste år. Dette kvalitetsløft skal selvfølgelig fastholdes, også efter kommunalreformen.

Udgifter til udvikling af de enkelte boformer og området i sin helhed, skal finansieres via de takster, der opkræves hos de kommuner, der har borgere på boformerne.

Det skal i øvrigt bemærkes, at regeringen i regeringsgrundlaget "Nye Mål" har prioriteret indsatsen for de svageste grupper, herunder hjemløse, meget højt. Regeringen stiler mod, at en væsentlig del af de årlige satspuljer på ca. 500 mio. kr. anvendes til disse grupper. Indsatsen vil bl.a. blive prioriteret på grundlag af den årlige rapport fra Rådet for Socialt Udsatte.

Vidensfunktionen for Hjemløse i Esbjerg, der er en del af Videns – og Formidlingscenteret for Socialt Udsatte vil naturligvis også efter kommunalreformen indsamle oplysninger og erfaringer om udviklingen på hjemløseområdet, så der er en aktuel viden til rådighed.

Afslutningsvis skal det bemærkes, at Socialministeriet har et godt samarbejde med Lederkollegiet ved Danmarks Forsorgshjem (tidligere Inspektørkollegiet). I dette samarbejde sker der bl.a. en udveksling og diskussion af oplysninger om udviklingen på hele hjemløseområdet. Socialministeriet forudsætter, at dette samarbejde også vil eksistere efter kommunalreformen.

Spørgsmål 140:

Kan ministeren bekræfte rigtigheden af følgende beskrivelse af den nye refusionsordning på et konkret område, idet der er benyttet tal for 2003.

»Der er i alt godt 8.000 brugere af botilbud til handicappede (§§ 92-93 i den nuværende lov om social service). De samlede udgifter er på godt 4 mia.kr. De dyreste tilbud på over 800.000 kr. og opefter anvendes af ca. 1.300 handicappede og udgiften hertil er på 1 mia. kr. Det vil sige, at en fjerdedel af midlerne til botilbud til handicappede anvendes på en ottendedel af de dyreste tilbud.

Når refusionsordningen er fuldt indfaset, vil kommunerne få refunderet 25 pct. af udgifterne til de tilbud, der ligger over 800.000 kr. og 50 pct. af de tilbud, som overstiger 1,5 mio.kr. Langt størstedelen af de dyreste tilbud ligger i intervallet 800.000-1.000.000 kr., hvor kommunerne for hver kun vil få refunderet mellem 25.000 og 50.000 kr.

Herudover benytter 40 pct. af brugerne tilbud på mellem 500.000 kr. og 800.000 kr., som ikke vil blive omfattet af refusionsordningen, og hvor den samlede udgift er 1,8 mia. kr., som kommunerne efter kommunalreformen selv skal dække økonomisk.«

Svar:

Det formodes, at de oplyste tal stammer fra Amtsrådsforeningens grundtakstanalyse fra maj 2004. Der skal imidlertid gøres opmærksom på, at der i de oplyste tal kun er medtaget de § 92 og § 93 tilbud til handicappede, som der er grundtakst på. Udover disse tilbud er der også en række § 92 og § 93 tilbud, som er finansieret som medfinansiering af kommunale tilbud efter Lov om social service § 131 d. Hvis disse regnes med, var der i 2003, ifølge Amtsrådsforeningens grundtakstanalyse, 10.414 brugere af botilbud til handicappede efter § 92 og § 93. Det skal bemærkes, at oplysningerne i grundtakstanalysen er indhentet i amterne. Frederiksberg og Københavns Kommune samt Born-

holms Regionskommune er ikke omfattet af undersøgelsen pga. deres særstatus som værende både kommuner og amter.

På det sociale område indebærer aftalen om kommunalreformen, at kommunerne får overført amtskommunernes midler, og at der indføres en central refusionsordning, som skal sikre kommunerne mod meget store udgifter i de dyreste enkeltsager. Ordningen omfatter alle tilbud på socialområdet - fra ikke-specialiseret til de mest specialiserede tilbud. I sager, der består af flere eller sammensatte tilbud i forhold til en enkelt person, gælder refusionsordningen i forhold til den samlede sociale udgift i den konkrete sag.

Ordningen finansieres solidarisk af kommunerne ved løbende reguleringer af bloktilskuddet.

Refusionsordningen, som den er udformet i lovforslaget, er som følger:

- I sager, hvor en persons behov for hjælp og støtte samlet udgør en årlig udgift på 800.000 kr. eller mere, refunderer staten 25 pct. af kommunens udgifter over dette beløb.
- For den del af udgiften, der overstiger 1,5 mio. kr. årligt, refunderer staten 50 pct. af udgifterne.

Refusionsordningen indføres desuden gradvist, således at:

- I 2007 refunderer staten 25 pct. af udgiften over 400.000 kr., og 50 pct. af udgiften over 800.000 kr.
- I 2008 refunderer staten 25 pct. af udgiften over 500.000 kr., og 50 pct. af udgiften over 1 mio. kr.
- I 2009 refunderer staten 25 pct. af udgiften over 600.000 kr., og 50 pct. af udgiften over 1,2 mio. kr.

I 2010 gælder den endelige refusionsordning fuldt ud.

Grænsebeløbene for den årlige udgift er fastsat ud fra, at refusionsordningen skal afspejle det forhold, at kommunerne vil være mere økonomisk bæredygtige end under den nuværende grundtakstordning. Grænsen på 800.000 kr. i 2010 svarer cirka til det dobbelte af grundtaksten for døgnophold i dag.

Selve fastlæggelsen af grænserne er en vurdering af den mest hensigtsmæssige balance mellem individuelt ansvar og udgiftslignende solidaritet. Vurderingen er foretaget på grundlag af, hvor mange meget dyre sager der er, og erfaringer baseret på grundtakstsystemet tilpasset den større økonomiske bæredygtighed i de nye store kommuner. Heri har bl.a. indgået Amtsrådsforeningens grundtakstanalyse fra maj 2004 og en mindre stikprøveundersøgelse blandt kommunerne gennemført af Socialministeriet.

I nedenstående tabel er de 10.414 brugere af botilbud til handicappede § 92 og § 93 fordelt på udgiftsintervaller, og de samlede udgifter til brugere i intervallet er opgjort:

Udgiftsintervaller	Brugere		Samlede udgifter	
0 - 400	2.481	24	714.697 kr.	13
400 - 500	2.254	22	941.395 kr.	18
500 - 600	1.755	17	891.635 kr.	17
600 - 700	1.496	14	892.536 kr.	17
700 - 800	695	7	434.309 kr.	8
800 - 900	945	9	671.989 kr.	13
900 - 1000	310	3	230.099 kr.	4
1000 og over	478	5	534.892 kr.	10
I alt	10.414	100 pct.	5.311.552 kr.	100 pct.

Som det kan ses af tabellen, er der i 2003 1.733 brugere af § 92 og § 93 botilbud til handicappede, hvor årstaksten ligger over 800.000 kr. Dette svarer til 17 pct. ud af det samlede antal brugere. Den samlede udgift til de 1.733 brugere er 1.436.980 kr., hvilket udgør 27 pct. af de samlede udgifter til brugere i § 92 og § 93 tilbud til handicappede. Ca. en fjerdedel af de samlede udgifter omfatter således ca. en sjettedel af det samlede antal brugere af § 92 og § 93 botilbud til handicappede.

Når refusionsordningen er fuldt indfaset i 2010, vil kommunerne kunne få refunderet op til 50.000 kr. for de 1.255 brugere, der ligger i udgiftsintervallet 800.000 kr. til 1,0 mio. kr. afhængig af udgiften til den enkelte bruger.

3.946 brugere, svarende til 38 pct., ligger i udgiftsintervallet 500.000 kr. til 800.000 kr. Disse vil ikke, når refusionsordningen er fuldt indfaset, være omfattet af refusionsordningen, og kommunerne vil derfor selv skulle finansiere den samlede udgift til disse brugere på 2.218.480 kr.

Der skal gøres opmærksom på, at den endelige fastlæggelse af refusionsordningen sker i tilknytning til fastlæggelsen af ændringer i tilskuds- og udligningssystemet. Dette fremgår af lovbemærkningerne.

Spørgsmål 147:

Kan ministeren - i forlængelse af spørgsmål 144 og 145 - garantere, at tunge enkeltsager ikke vil kunne aflæses direkte i de kommunale budgetter eller på skatteprocenten?

Svar:

Kommunalreformen indebærer, at kommunerne bliver langt større og mere bæredygtige, end de er i dag. For det første vil de mindste kommuner efter 1. januar 2007 være på mindst 20.000 indbyggere bortset fra de få kommuner, hvor der er indgået forpligtende samarbejder med en større kommune. Det gennemsnitlige indbyggertal i kommunerne vil vokse fra 20.000 indbyggere før kommunalreformen til 55.000 efter.

For det andet vil kommunerne være mere økonomisk bæredygtige, idet amternes bloktilskud overføres til de nye kommuner. I aftalen om strukturreformen fremgår det, at ændringer i opgavefordelingen vil blive gennemført ud fra princippet om, at reformen er udgiftsneutral og pengene følger med opgaven. Derved sikres, at de myndigheder, der får ansvaret for nye opgaver kompenseres herfor af de myndigheder, der afgiver opgaverne jf. de almindelige principper i Vejledning om Det Udvidede Totalbalance Princip (DUT). Kommunerne vil således under ét blive kompenseret for de udgifter, som amterne hidtil har haft som følge af grundtakstfinansieringen, og som kommunerne fremover skal finansiere fuldt ud.

Samtidig med at kommunerne bliver større og mere økonomisk robuste gennemføres der, som led i kommunalreformen, en reform af tilskuds- og udligningssystemet, som skal medvirke til at udjævne de afledte ændringer i byrdefordelingen mest muligt. Både størrelsen af de fremtidige kommuner, typen af kommuner, der sammenlægges, og den nøjagtige opgavefordeling har imidlertid betydning for udligningen. Disse er først endelig på plads i juni 2005. Der fremsættes således et forslag til en reform af tilskuds- og udligningssystemet i folketingssamlingen 05/06.

I udformningen af finansieringssystemet tages der desuden på socialområdet højde for de særligt udgiftstunge enkeltsager. Der indføres således en statslig refusionsordning som omfatter alle tilbud på socialområdet - fra ikke-specialiseret til de mest specialiserede tilbud. Ordningen finansieres solidarisk af kommunerne ved løbende reguleringer af bloktilskuddet.

Refusionsordningen, der indføres gradvist fra 2007, indebærer fuldt indfaset, at staten i sager, hvor udgifterne til hjælp og støtte for en person under 67 år samlet udgør en årlig udgift på 800.000 kr. eller mere, refunderer 25 pct. af kommunens udgifter over dette beløb. For den del af udgiften,

der overstiger 1,5 mio. kr. årligt, refunderer staten 50 pct. af udgifterne. I begyndelsen vil refusionsordningen indtræde ved 400.000 kr.

Den statslige refusionsordning tilpasses i lyset af tilskuds- og udligningssystemet.

Ovenstående punkter vil samlet medvirke til, at den enkelte kommunes budget og skatteprocent vil være langt mindre følsom overfor udgiftstunge enkeltsager, og jeg anser det for temmelig usandsynligt, at man vil kunne aflæse tunge enkeltsager i de enkelte kommuners budgetter og på skatteprocenten efter kommunalreformen, men nogen garanti kan jeg ikke give.

Spørgsmål 150:

Ministeren bedes oplyse, hvorvidt enhver udgift til den enkelte person indgår i beregningen af statsrefusionen, jf. lovforslagets § 176?

Svar:

På det sociale område indebærer aftalen om kommunalreformen, at der indføres en central refusionsordning. Refusionsordningen bygger blandt andet på principper om, at ordningen skal sikre kommunerne mod meget store udgifter i de dyreste enkeltsager og at ordningen gælder i forhold til den samlede sociale udgift i hver enkelt sag, jf. bemærkningerne til § 176.

Refusionsordningen indføres gradvist, således at den endelige ordning gælder fuldt ud fra 2010. Således vil staten fra 2010, i sager hvor den samlede årlige udgift er på 800.000 kr. eller derover, refundere 25 pct. af den del af udgifterne, som overstiger 800.000 kr..

For den del af udgiften, der overstiger 1,5 mio. kr., refunderer staten 50 pct. af udgiften.

Statsrefusionen omfatter ikke, hverken i indfasningen eller i den endelige ordning, de kommunale udgifter, som også efter de gældende refusionsregler, skal afholdes endeligt af kommunen. Dette omfatter udgifter til rådgivning, tilsyn og administration, herunder lægeerklæringer og advokatbi-stand.

I beregningen af den kommunale udgift tages udgangspunkt i en takstbetaling for det enkelte tilbud. I dag gælder det, at taksterne på det sociale område fastsættes ud fra de faktiske udgifter, som kan henføres til den enkelte person, som modtager hjælp.

I udgiftsberegningerne i dag medtages samtlige de udgifter, som er forbundet med et givent socialt tilbud. Det vil sige såvel direkte udgifter til aflønning af personale m.v. som indirekte udgifter til møder, supervision, transport, daglig administration knyttet til bruger og personale, daglig ledelse og udgifter til husleje/bygninger. Dette vil også gælde i den foreslåede refusionsordning.

Spørgsmål 164:

Ministeren bedes oplyse, hvor mange borgere der forventes at være omfattet af den ret til gratis, vejledende specialrådgivning, der åbnes for med formuleringen »de mest specialiserede og komplicerede enkeltsager«, jf. § 13, stk. 1?

Svar:

Socialministeriet har intet skøn over antallet af borgere med de mest specialiserede og komplicerede enkeltsager.

Dimensioneringen af VISO er fastlagt ud fra indberetninger og efterfølgende drøftelser med samtlige amter om antallet af årsværk beskæftiget med specialrådgivning i amterne. Heri er indgået en vurdering af, hvilke opgaver man ikke mener, at de nye større kommuner selv kan varetage.

Udgangspunktet er, at borgeren også efter 1. januar 2007 skal have åben adgang til at få specialrådgivning i specialiserede og komplicerede enkeltsager i samme omfang som i dag. Hovedparten af sagerne løses i kommunerne, men kommunernes specialrådgivning suppleres for så vidt angår de mest specialiserede og komplicerede enkeltsager af VISO.

Spørgsmål 170:

Ministeren bedes oplyse, hvor mange borgere der forventes at være omfattet af den ret til gratis, vejledende specialrådgivning, der åbnes for med formuleringen ”de mest specialiserede og komplicerede enkeltsager”, jf. § 13, stk. 1?

Svar:

Socialministeriet har intet skøn over antallet af borgere med de mest specialiserede og komplicerede enkeltsager.

Dimensioneringen af VISO er fastlagt ud fra indberetninger og efterfølgende drøftelser med samtlige amter om antallet af årsværk beskæftiget med specialrådgivning i amterne. Heri er indgået en vurdering af, hvilke opgaver man ikke mener, at de nye større kommuner selv kan varetage.

Udgangspunktet er, at borgeren også efter 1. januar 2007 skal have åben adgang til at få specialrådgivning i specialiserede og komplicerede enkeltsager i samme omfang som i dag. Hovedparten af sagerne løses i kommunerne, men kommunernes specialrådgivning suppleres for så vidt angår de mest specialiserede og komplicerede enkeltsager af VISO.

Spørgsmål 180:

Ministeren bedes kommentere henvendelsen af 19. april 2005 fra De Samvirkende Invalideorganisationer, jf. L 38 - bilag 21.

Svar:

De Samvirkende Invalideorganisationer - DSI - fremfører i deres henvendelse vedrørende forslag til lov om social service (L 38) en række synspunkter om den nationale videns- og specialrådgivningsorganisation (VISO), som jeg i det følgende vil kommentere:

DSI fremfører, at VISO skal være en selvejende institution med egen bestyrelse, ikke en styrelse under Socialministeriet.

En selvejende institution ville efter min mening være u hensigtsmæssig til at løse VISO's opgaver. Den tilsvarende opgave med at yde og udvikle specialrådgivningen er i dag en offentlig opgave, som ligger hos de amtslige myndigheder. Dette ansvar kan man ikke overdrage til en privat institution. En selvejende institution ville blandt meget andet indebære, at bestyrelsesmedlemmerne ville kunne gøres ansvarlige, hvis institutionen eksempelvis kom i økonomisk uføre eller ikke tilrettelagde arbejdet med at indgå de mange kontrakter om specialrådgivning på en hensigtsmæssig måde.

VISO vil blive organiseret med en mindre central enhed på ca. 50 årsværk, en vidensdel på ca. 100 årsværk samt et netværk på ca. 250 årsværk, hvor specialisterne er placeret decentralt, idet de er ansat i kommuner, regioner eller i private tilbud. Netværket fastholdes således som en del af det kommunale/regionale tilbud, dvs. forbliver lokalt i de tilbud, hvor de i øvrigt arbejder.

Det er kun den centrale enhed, som vil blive organiseret som en styrelse.

Styrelsen skal bl.a.:

- Sikre én indgang til overblik over VISO's funktioner, den eksisterende viden - hvem der laver hvad, og hvor man skal henvende sig

- Sikre en koordineret vidensopbygning, -udvikling og grundlag for bestyrelsens vurdering af dimensioneringen inden for den samlede ramme
- Have overblik over den kommunale og regionale rådgivningsstruktur
- Kunne foretage en faglig vurdering som grundlag for at henvise kommuner, institutioner/botilbud og borgere til den rigtige viden og rådgivning
- Sikre overblik over og samarbejde med netværk i øvrige sektorer, herunder arbejdsmarkedssektoren og sundhedssektoren.
- Være sekretariat for den faglige bestyrelse for VISO

Styrelsen skal tillige indgå kontrakter mellem VISO og de kommuner, regioner og private tilbud, hvor netværket, dvs. viden og ekspertise om de mest specielle og komplicerede enkeltsager, befinder sig, således at VISO kan henvise kommuner og borgere hertil.

Netværket vil blive sammensat, så der er en ekspertviden på alle områder, herunder også forskellige mindre handicapområder.

At VISO bliver oprettet som en styrelse betyder, at jeg som socialminister har det overordnede ansvar, og at styrelsens direktør er ansvarlig for styrelsens virksomhed.

For at jeg kan leve op til mit overordnede ansvar er det meget vigtigt, at der er en faglige bestyrelse, der bl.a. løbende følger udviklingen i behovene for specialrådgivning, løbende vurderer dimensioneringen af indsatsområderne og løbende evaluerer VISO's virksomhed. Den faglige bestyrelse skal derudover drøfte vidensopsamling om den løbende udvikling i behovene for specialrådgivning og i den indsats, der leveres fra VISO, ligesom det vil være en vigtig opgave for bestyrelsen at pege på eventuelle behov for at tilknytte nye specialer til VISO's netværk, som kan dække nye opståede behov inden for VISO's samlede økonomiske ramme.

DSI fremfører, at VISO skal organiseres med en central bestyrelse og en række fagsøjler med hver sin bestyrelse.

Den nationale videns- og specialrådgivningsorganisation (VISO) organiseres ikke på forhånd med fast afgrænsede faglige råd for de enkelte områder, idet det vil være en opgave for VISO's faglige bestyrelse at drøfte, hvordan man bedst muligt knytter forbindelse til eksterne eksperter.

Ifølge DSI er VISO's målgruppe for bred. DSI mener, at der er brug for et selvstændigt VISO, der alene har mennesker med handicap som målgruppe, hvor sindslidende er en del af handicapgruppen.

Jeg er ikke enig i DSI's synspunkt. VISO skal dække hele servicelovens område, så også viden, specialrådgivning og udredning samles og udvikles i forhold til andre målgruppe, som fx misbrugere og hjemløse.

En atomisering af VISO på enkelte hovedgrupper og eventuelt yderligere undergrupper vil væsentlig svække målsætningen om, at VISO sikrer et samlet, landsdækkende overblik over viden og specialrådgivning og har mulighed for at udvikle og udnytte viden og rådgivning på tværs af forskellige emneområder.

DSI fremfører, at VISO selv skal visitere borgere, der skal have fri adgang til både specialrådgivning og udredning.

Udredning er – modsat specialrådgivning – et egentligt sagsforberedende skridt. Udredning danner grundlaget for den kommunale myndigheds beslutning om valg af indsats. Det er derfor vigtigt, at der er tæt dialog mellem kommunen, som beslutter, og den der udreder. I modsat fald risikerer borgeren at gennemgå en udredningsproces, der ikke anvendes til noget.

Borgere vil kunne henvende sig direkte til VISO om specialrådgivning, men i langt de fleste tilfælde er det mest hensigtsmæssigt for borgeren, at henvendelsen går via kommunen for at sikre en dialog mellem borger, den ansvarlige myndighed (kommunen) og den rådgivende instans (VISO).

Ligesom i dag er det også efter kommunalreformen kommunen, som har ansvaret for at yde udredning til dens borgere. Dette ansvar tydeliggøres efter kommunalreformen af, at der fremover kun er én myndighed, nemlig kommunen, som har det fulde myndigheds- og finansieringsansvar i forhold til borgerne. Kommunen kan søge hjælp til sin udredning hos andre kommuner, hos private eller i regionale tilbud samt for så vidt angår de få mest specialiserede og komplicerede sager, hvor den fornødne ekspertise ikke kan forventes at være til stede i den enkelte kommune eller i regionens tilbud, hos VISO.

Udgangspunktet er at fastholde princippet om kun én myndighed, og at henvisning til udredning i VISO sker gennem kommunen. Det er kommunen, som træffer afgørelse om de tilbud, borgeren skal have, og især når der er tale om meget komplicerede og specialiserede sager, er det vigtigt, at borger og kommune så hurtigt som muligt er i dialog om mulighederne for hjælp. På baggrund af en udredning af sagen træffer kommunen afgørelse om de ydelser, borgeren skal have. Såfremt kommunen mener at have brug for det, kan den henvise borgeren til en vejledende udredning hos VISO, ligesom borgeren selv kan bede om det. Det er således det mest hensigtsmæssige for borgeren, at henvendelsen går via kommunen, dels for at sikre en hurtig dialog mellem kommune og borger dels for at sikre en dialog mellem borger, den ansvarlige myndighed (kommunen) og den rådgivende instans (VISO).

Et kommunalt afslag på udredning i VISO vil kunne indbringes for det sociale nævn.

DSI fremfører, at VISO skal dimensioneres, så det er realistisk at løfte videns-, specialrådgivnings- og udredningsopgaven. Der skal med hensyn til økonomien tages højde for, at VISO skal dække hele handicapområdet. I dag er ikke alle handicapområder fx dækket af vidensfunktioner.

Det er jeg helt enig i, og jeg mener, at vi har fundet den rigtige dimensionering af VISO ud fra en kortlægning af den eksisterende amtskommunale specialrådgivning og med henblik på en fortsat vidensudvikling, også i forhold til områder, der i dag ikke er omfattet af en formaliseret vidensfunktion.

DSI fremhæver, at VISO skal arbejde tværfagligt og tværsektorielt.

Formålet med VISO er at sikre en sammenhængende og helhedsorienteret vidensindsamling og -udvikling, samt at sikre specialrådgivning og vejledning til borgere og kommuner og skabe et landsdækkende overblik over den samlede specialrådgivning.

VISO's virksomhed vil omfatte hele socialområdet og specialundervisningsområdet, og i det omfang, det er relevant for VISO's virksomhed, forudsættes det, at VISO samarbejder med funktioner og eksperter i andre sektorer, som fx arbejdsmarkedssektoren og sundhedssektoren

DSI fremfører, at VISO skal revideres om to år.

Jeg ser ikke nogen grund til at fastsætte en bestemmelse om revision, hverken for hele eller dele af den samlede udmøntning af kommunalreformen.

De enkelte elementer i kommunalreformen skal ses og vurderes i sammenhæng. Der er derfor behov for en løbende vurdering af udviklingen, rammerne og samspillet mellem aktørerne på socialområdet.

Ud over at Socialministeriet løbende vil følge denne udvikling vil bl.a. de regionale udviklingsråd i en 4-årig periode have til opgave at vurdere kommunalreformens udvikling på social- og specialundervisningsområdet.

Endelig vil der specielt for VISO være en faglig bestyrelse, med repræsentanter fra brugerorganisationerne, der løbende følger udviklingen i VISO's virksomhed og som bl.a. udarbejder en årsberetning for VISO.

Spørgsmål 184:

Ministeren bedes oplyse, hvorvidt bemærkningerne til § 5, stk. 1 indebærer, at regionsrådet kan yde specialrådgivning efter aftale med kommunalbestyrelsen, og at en region vil have mulighed for efter aftale at varetage opgaver inden for tværsektoriel specialrådgivning, som for eksempel de hjerneskadeteams og den småbørnsrådgivning, der i dag drives af Fyns amt? I bekræftende fald ønskes det oplyst, om det også gælder, hvis specialrådgivningen ikke kun udgår fra, og er baseret på, den indholdsmæssige varetagelse i et enkelt regionalt tilbud, men på tilbud i flere regionale sektorer.

Svar:

Det er et mål med kommunalreformen, at der fremover er én myndighed på det sociale område og dermed én indgang for borgeren. Derfor er det fulde myndigheds-, forsynings- og finansieringsansvar placeret hos kommunalbestyrelsen. Det betyder også, at kommunerne får det samlede ansvar for at tilbyde såvel den almindelige som den mere specialiserede rådgivning til brugerne og pårørende, som de iflg. den sociale servicelov har krav på. Kommunerne overtager dermed de nuværende amtskommunale specialrådgivningsopgaver og forpligtelser, men de overtager samtidig også som udgangspunkt den viden og ekspertise, der i dag varetager disse opgaver i amterne.

Borgerne skal således kun henvende sig ét sted, nemlig i kommunen for at kunne få den specialrådgivning, som de i dag skal henvende sig to steder for at kunne få. Kommunerne kan søge støtte til og inddrage særlig ekspertise til deres rådgivningsopgaver dels i andre kommuner og hos private dels i de institutioner og tilbud, som regionerne driver. Som supplement hertil skal VISO tilbyde kommuner og borgere vejledende specialrådgivning i de mest specialiserede og komplicerede enkeltsager samt vejledende udredning i de få mest sjældent forekommende specielle og komplicerede enkeltsager, hvor den fornødne ekspertise ikke kan forventes at være til stede i den enkelte kommune eller i regionens tilbud.

Regionen og kommunerne kan således på det sociale område aftale, at regionen varetager specialrådgivning, herunder tværsektoriel specialrådgivning, som for eksempel de hjerneskadeteams og den småbørnsrådgivning, Fyns Amt driver, såfremt denne rådgivning kan udgå fra og baseres på den indholdsmæssige opgavevaretagelse i de regionale tilbud. Det nærmere omfang af og indhold i denne specialrådgivning skal fastlægges i de årlige rammeaftaler, ligesom taksten herfor.

Spørgsmål 185:

Efter modellen i lovforslaget om indgåelse af rammeaftaler til blandt andet sikring af det tilstrækkelige antal pladser i de særlige sociale tilbud, skal amtslige/regionale tilbud, som overtages af en beliggenhedskommune, indgå i disse årlige rammeaftaler. Vil det ikke tilsvarende, efter ministerens opfattelse, være mest hensigtsmæssigt og betryggende, hvis de institutioner for børn og unge, der er anbragt på grund af sociale eller adfærdsmæssige problemer, og som beliggenhedskommunerne efter lovforslaget umiddelbart overtager, også indgår i de årlige rammeaftaler set i lyset af, at en del af disse institutioner dækker adskillige kommuner?

Svar:

Rammeaftalerne efter forslaget til lov om social service (L 38) et samarbejds- og planlægningsredskab for kommunalbestyrelserne i regionen og regionsrådet. Rammeaftalerne bør derfor omfatte de opgaver, som kommuner og region kan samarbejde om.

Efter § 6 i lovforslaget skal kommunalbestyrelserne i regionen og regionsrådet årligt indgå en rammeaftale. Rammeaftalen omfatter regionens forsyningsansvar i forhold til kommunerne i regionen, jf. forslagens § 5 om regionens opgaver. Rammeaftalen er baseret på de redegørelser, som kommunalbestyrelserne udarbejder om kommunernes behov for og forventede brug af tilbud i regionen.

Tilbud om pladser på døgninstitutioner for børn og unge, som på grund af sociale eller adfærdsmæssige problemer har behov for at blive anbragt uden for hjemmet, jf. lovforslagets § 67, overtages efter lovens § 193 af beliggenhedskommunen med virkning fra 1. januar 2007. Disse tilbud er derfor ikke omfattet af det regionale forsyningsansvar i forhold til kommunerne og tilbudene er ligeledes ikke omfattet af rammeaftalerne, som beskriver udførelsen af det regionale forsyningsansvar.

Efter lovforslagets § 190, stk. 4, kan en kommunalbestyrelse/sammenlægningsudvalg imidlertid aftale med forberedelsesudvalget, at regionsrådet driver tilbud efter forslagens § 67, stk. 1, videre efter 1. januar 2007.

I forhold til andre sociale tilbud bemærkes, at regionen efter lovforslagets § 5 fortsat har en forsyningspligt for selve opgaven, selvom om en eller flere beliggenhedskommuner overtager konkrete tilbud, som en del af kommunens forsyning, herunder forsyning til andre kommuner. Da regionen dermed efter loven stadig har en forsyningspligt for opgaven er det vigtig, at forsyningen fra beliggenhedskommunens tilbud koordineres og fastlægges i forhold til regionens øvrige forsyning, som led i rammeaftalen.

Endelig skal det nævnes, at alle tilbud efter lovens § 67, stk. 1, er omfattet af den 4-årige overvågning af kommunalreformen. Tilbuddene indgår dermed i de redegørelser, som kommunerne årligt udarbejder til udviklingsrådene, jf. lovforslagets § 188.

Spørgsmål 186:

Ministeren bedes, med udgangspunkt i formuleringerne af § 13, stk. 1 og 2, uddybe forskellen på »de mest specialiserede og komplicerede enkeltsager«, hvor VISO kan benyttes til specialrådgivning og »de få mest sjældent forekommende specielle og komplicerede enkeltsager«, hvor VISO kan benyttes til udredning, ved hjælp af 5 konkrete eksempler på handicappede, hvor VISO kan benyttes til specialrådgivning, men ikke udredning.

Svar:

Med kommunalreformen overgår amternes hidtidige opgaver på rådgivningsområdet, herunder specialrådgivningsområdet generelt til kommunerne.

Til at bistå kommunerne – og borgerne – med disse opgaver etableres en national videns- og specialrådgivningsorganisation, VISO.

VISOs opgaver fremgår af lovforslagets § 13. VISO skal stille gratis specialrådgivning til rådighed for kommuner og borgere i de mest specialiserede og komplicerede enkeltsager, og VISO yder over for kommunerne vejledende udredning i de få mest sjældent forekommende specielle og komplicerede enkeltsager, hvor den fornødne ekspertise ikke kan forventes at være til stede i den enkelte kommune eller i regionens tilbud.

Som hovedregel er det altså kommunen, der varetager specialrådgivningsfunktionerne over for den enkelte.

Afgørende for om VISO vil gå ind i et specialrådgivningsforhold vil være, at der er tale om et meget specialiseret område, der kræver stor ekspertise. De rådgivningsopgaver, som VISO vil kunne gå ind i, vil f.eks. omfatte den specialiserede rådgivning i forhold til mennesker med flere diagnoser, hvor indsatsen kræver en særlig viden og indsats. Der kan herudover fx være tale om sager om mennesker med erhvervet hjerneskade, mennesker med komplicerede synsnedsettelse, særlig rådgivning i forhold til døvblinde m.v.

Udredningsopgaverne som VISO kan påtage sig efter kommunal visitation vil være de få og mest sjældne opgaver, det vil sige en snævrere gruppe end rådgivningen. Der vil være tale om sager, hvor den enkelte kommune – eller region ikke selv vil kunne forventes at have den fornødne ekspertise eller kapacitet, typisk fordi der er tale om få og sjældne tilfælde, hvor der kræves en høj specialisering, f.eks. bestående af flere forskellige faglige eksperter og tilfælde, der ofte vil være særdeles omkostningskrævende. Det vil således være en forudsætning for, at personer tilhørende ovennævnte grupper kan få udredning via VISO, at der er tale om særligt sammensatte og sjældent forekommende tilfælde. VISO vil således kunne gå ind i udredningen i forhold til mennesker, der lider af Spielmeyer-Vogts syndrom og tilsvarende andre sjældent forekommende små handicapgrupper, med komplicerede og sammensatte forløb, hvor den samlede udredning kræver stor faglig viden og bredde, typisk både i forhold til den sundhedsmæssige og den sociale udredning og indsats.

Spørgsmål 190:

Ministeren bedes kommentere beregninger fra Det Kommunale Kartel (jf. vedlagte bilag s. 11 -13), der viser, at den foreslåede refusionsordning, hvor kommunerne vil få refunderet 25 % af udgifterne til tilbud, der ligger over 800.000 kr., og 50 % vedørende tilbud der ligger over 1,5 mio. kr. når ordningen træder i kraft, er helt utilstrækkelig og vil medføre store udsving i primærkommunernes økonomi, som ikke kan afhjælpes af en kommende reform af udligningssystemet. Hvordan vil ministeren, i forlængelse heraf, sikre, at alle kommuner har tilstrækkelig økonomi til at finansiere de sociale servicetilbud?

Svar:

Det Kommunale Kartels beregninger på socialområdet i notatet *Økonomiske problemstillinger i kommunalreformens lovforslag* fra 3. januar 2005 tager udgangspunkt i Amtsrådsforeningens grundtakstanalyse fra maj 2004. På baggrund af et eksempel, hvor de beregner, hvor meget kommunerne vil få refunderet af udgifterne til § 92 og § 93 botilbud til handicappede, konkluderer Det Kommunale Kartel, at refusionsordningen fuldt indfaset kun vil dække en mindre del af tilbuddene, og at der til de tilbud, der dækkes af refusionsordningen, kun gives et beskedent beløb. Dette vil medføre, at nogle kommuner med eksempelvis mange handicappede fremover vil få store sociale udgifter og måske ikke vil få råd til at benytte regionernes institutioner.

Jeg er overordnet ikke enig i, at Det Kommunale Kartel har vist, at refusionsordningen er helt utilstrækkelig. Der er ikke grundlag for at påstå, at der er så skæv en fordeling af de sociale udgifter, at dette ikke på en rimelig måde kan udlignes af tilskuds- og udligningssystemet i samspil med refusionsordningen.

Det skal her indledningsvis tages i betragtning, at skæv fordeling er meget mindre sandsynligt i de større kommuner.

Det fremgår af aftalen om strukturreformen, at ændringer i opgavefordelingen vil blive gennemført ud fra princippet om, at reformen er udgiftsneutral og pengene følger med opgaven. Det er således en forudsætning, at kommunerne under ét kompenseres fuldt ud for den økonomiske virkning

af omlægningerne i opgaver og finansiering. Det sker ved, at merudgifter som følge af nye opgaver fører til tilsvarende forøgelser af det kommunale bloktilskud. Herved sikres finansiering for opgaverne for den kommunale sektor under ét.

I forbindelse med kommunalreformen gennemføres en reform af tilskuds- og udligningssystemet, som skal være med til at afbøde de byrdefordelingsmæssige konsekvenser af den nye kommunale struktur og omlægningen af de kommunale opgaver. Det drøftes således i regi af Indenrigs- og Sundhedsministeriets finansieringsudvalg, hvordan man sikrer, at der etableres en balance inden for den kommunale sektor, således at også den enkelte kommune sikres tilstrækkelig finansiering til at løse sine opgaver. Denne balance mellem de enkelte kommuner indbyrdes skal bl.a. tilvejebringes gennem de kommunale udligningsordninger. I forbindelse hermed overvejer Finansieringsudvalget blandt andet at gennemføre ændringer i fordelingen af bloktilskuddet og at udbygge opgørelsen af det kommunale udgiftsbehov med kriterier, der tager hensyn til de nye opgaver, som kommunerne overtager fra amterne, for eksempel på socialområdet.

Der fremsættes et forslag til en reform af tilskuds- og udligningssystemet i folketingssamlingen 05/06.

Den endelige fastlæggelse af refusionsordningen sker først i tilknytning til fastlæggelsen af ændringer i tilskuds- og udligningssystemet. Der kan således stadig ske ændringer i grænsebeløbene for den årlige udgift. På nuværende tidspunkt er grænsebeløbene fastsat ud fra, at refusionsordningen skal afspejle det forhold, at kommunerne vil være mere økonomisk bæredygtige end under den nuværende grundtakstordning. Grænsen på 800.000 kr. i 2010 svarer cirka til det dobbelte af grundtaksten for døgnophold i dag.

Selve fastlæggelsen af grænserne er en vurdering af den mest hensigtsmæssige balance mellem individuelt ansvar og udgiftsudlignende solidaritet. Men vurderingen er foretaget på grundlag af, hvor mange meget dyre sager der er, og erfaringer baseret på grundtakstsystemet tilpasset den større økonomiske bæredygtighed i de nye store kommuner. Heri har bl.a. indgået Amtsrådsforeningens grundtakstanalyse fra maj 2004 og en mindre stikprøveundersøgelse blandt kommunerne gennemført af Socialministeriet. Det skal yderligere bemærkes, at refusionsordningen indføres gradvist over en fireårig periode.

Der henvises endvidere til svaret på spørgsmål 147.

Spørgsmål 196:

Ministeren bedes kommenterer henvendelsen fra Inspektørkollegiet ved Danmarks Forsorgshjem og SAND - Sammenslutningen Af Nærudvalg i Danmark, jf. L 38 - bilag 22.

Svar:

Inspektørkollegiet og SAND har ved fremmøde i Socialudvalget afleveret to notater, dels et notat fra Inspektørkollegiet og dels et notat fra SAND om fremtidsvisioner for SAND.

I det følgende kommenteres de synspunkter mv. der rejses i notaterne.

Ad Inspektørkollegiets henvendelse

Inspektørkollegiet er stadig nervøs for om selvmøderprincippet vil blive udhulet. De skriver fx :>-
-- *Det betyder, at en borger fra Region Nordjylland fx Frederikshavn Kommune, af egen drift kan tage ophold på en boform i Region Midtjylland.*

Den kommune, der har overtaget boformen, skal derefter sikre at der laves en aftale med Frederikshavn Kommune om betaling mv.. Men det kan være, at Frederikshavn Kommune har lavet deres

rammeaftale om akutpladser med Ålborg Kommune, der har overtaget Svendstrupgård: Hvordan skal det håndteres? Skal beboeren tage til Svendstrupgård.«

Det skal bemærkes, at rammeaftaler ikke indgås mellem de enkelte kommuner, men mellem kommunerne og regionen.

Uanset hvilke aftaler der måtte blive lavet, vil borgeren stadig efter lovforslaget (loven) have fuld ret til selv at vælge hvilket forsorgshjem han eller hun vil tage ophold på.

Ingen kommune kan ændre denne ret for borgeren til selv at vælge.

Det skal understreges, at det er en forudsætning for, at kommunerne kan få statsrefusion af deres udgifter til forsorgshjem mv., at loven er overholdt.

Inspektørerne fortsætter: *»I servicelovens § 9 står at tilbud over 100 pladser skal have en regional udviklingsplan. Vi vil meget opfordre til at det kommer til at gælde alle tilbuddene efter § 110, det nuværende § 94, uanset om ejeren er region eller kommune.«*”

For så vidt angår denne problematik om udviklingsplaner efter lovforslagets § 9, kan jeg henvise til min besvarelse af spørgsmål nr. 192 ad L 38, hvoraf det fremgår, at bestemmelsen om udviklingsplaner er møntet på gamle særforsorgsinstitutioner, som i vidt omfang vil have brug for udvikling og fornyelse.

Endelig skriver Inspektørkollegiet: *»Vi optræder i en lang række sammenhænge som beboernes hjælpere og advokater i.f.t. kommuner, boligforeninger og retssystemet.-----*

Vi skal derfor anbefale, at boformernes suverænitæt sikres så meget som muligt af hensyn til beboernes retssikkerhed og så vi kan sikre sammenhængskraften i hele beboerens proces, fra hjemløs til hjemmehørende-----«

Ved kommunalreformen vil større og mere bæredygtige kommuner få det fulde myndigheds-, forsynings- og finansieringsansvar på det sociale område. Dvs. at kommunerne i modsætning til i dag skal være med til at finansiere deres borgeres ophold på forsorgshjem. Kommunerne får med kommunalreformen et betydeligt incitament til at gøre en indsats for deres borgere på et forsorgshjem. Dvs. at borgernes retssikkerhed i det kommende system ikke vil blive formindsket, men tværtimod forstærket.

Socialministeriet går i øvrigt ud fra, at lederne på forsorgshjemmene fortsat vil leve op til deres ansvar og arbejde for, at borgere på forsorgshjem kommer videre i deres liv og ikke sander til på hjemmene.

Ad SAND's henvendelse

SAND har som de hjemløses egen interesseorganisation visioner om at påpege de udstødende tendenser i samfundet og være aktive medspillere i udformningen af tiltag, som modvirker årsagerne til hjemløshed.

SAND vil være en synlig naturlig samarbejdspartner i alle kommuner, i regionerne og for staten.

På det lokale og regionale niveau vil SAND have aktive beboerråd/brugerråd på hver eneste boform for hjemløse. De amtslige nærudvalg er ikke indskrevet i lovgivningen. SAND ønsker, at samarbejdet formaliseres, således at nærudvalgene naturligt inddrages i beslutninger på lokalt og regionalt niveau, der vedrører hjemløse.

På nationalt niveau udtrykkes tilfredshed med hensyn til høring i relevant lovgivningsarbejde og deltagelse råd og nævn.

Endelig har SAND en vision om at udvikle sig fra at være en politisk organisation til også at være en forening, der tilbyder hjemløse mulighed for at fordybe sig fagligt, dyrke sport og bruge SAND som et socialt netværk.

Brugerorganiseringen på hjemløseområdet er en skrøbelig konstruktion. Den er afhængig af, at der er tilstrækkeligt med engagerede brugerrepræsentanter, som ikke bare er villige til at påtage sig opgaverne, men også er i stand til at udføre dem. Der er en stor og hurtig udskiftning på boformerne. Mange af brugerne er mærkede for livet som hjemløse. Der er stor risiko for tilbagefald, hvilket gør, at arbejdet kommer til at ligge stille i en periode. Risikoen for tilbagefald kan også være med til at fastholde en forestilling hos omgivelserne om, at hjemløse ikke er i stand til at påtage sig et ansvar, der rækker langt frem i tiden.

For at komme nogle af de potentielle farer til livs er det nødvendigt at støtte op om brugerorganiseringen på hjemløseområdet på flere områder. Derfor foreslås:

- At samarbejdet med det lokale og regionale niveau formaliseres, så at det kan fungere uafhængigt af brugerrepræsentanternes op- og nedture
- At "Vidensfunktionen for hjemløse" fortsætter, idet vidensfunktionen stadigvæk spiller en stor rolle i SAND's og nærudvalgenes arbejde og
- At brugerorganiseringsarbejdet på hjemløseområdet sikres økonomisk.

Bemærkninger

I dag er brugerindflydelsen på forsorgshjem og herberger sikret ved adgangen til at organisere sig på boformen, hvilket typisk sker ved oprettelse af beboer- eller brugerråd. Denne adgang til organisering på de enkelte boformer videreføres uændret, jf. § 16 i forslaget til servicelov (L 38), hvorefter kommunalbestyrelsen sørger for, at brugerne af tilbud efter serviceloven får mulighed for at få indflydelse på tilrettelæggelsen og udnyttelsen af tilbuddene. Det vil derfor være op til nærudvalgene at sikre, at de inddrages i dette arbejde, og at dette formaliseres.

Vidensfunktionen, der blev oprettet i 1999, er knyttet til Videns- og Formidlingscentret for Socialt Udsattes afdeling i Esbjerg. Videns- og udviklingsfunktionen har til opgave at

- styrke brugerinddragelsen på hjemløseområdet (støtte SAND og nærudvalgene, etablere »tilidsmandskurser« etc)
- indsamle tilgængelig viden og stille sig til rådighed for området mht formidling af ny viden med det sigte at bidrage til såvel nyudvikling som synliggørelse af området
- koordinere aktiviteter og formidler og fremme dialogen mellem de forskellige aktører på området samt
- bidrage til kvalitetsudvikling.

Som SAND anfører, er brugerorganisering på hjemløseområdet en skrøbelig konstruktion, fordi der er et meget svingende antal aktive samtidig med, at der til tider er stor udskiftning blandt de aktive.

Selvom SAND har fået ansat en landssekretær og er støttet økonomisk fra Socialministeriet, vil brugerorganiseringen styrke og forankring også fremover være afhængig af Vidensfunktionens in-volvering i brugerorganiseringen.

Bevillingen til Vidensfunktionen udløber med udgangen af 2005. Jeg vil i forbindelse med de kommende satspuljeforhandlinger søge midler til forlængelse af Vidensfunktionens arbejde.

Som nævnt i henvendelsen får SAND økonomisk støtte fra Socialministeriet. Drift af brugerorganiseringen på hjemløseområdet vil også i de kommende år være afhængig af økonomisk støtte, og jeg vil derfor også under satspuljeforhandlingerne søge midler til fortsat drift af diverse brugerorganiseringer.

Spørgsmål 198:

Ministeren bedes kommentere henvendelsen af 18. april 2005 fra Videnscenter for Døvblevne, Døve og Hørehæmmede, jf. L 38 - bilag 38.

Svar:

Det fremgår af henvendelsen fra Videnscenter for Døvblevne, Døve og Hørehæmmede, at centret ikke mener, at specialrådgivningen for hørehæmmede og døvblevne er omfattet af VISO's specialrådgivningsfunktioner.

Bemærkningerne til lovforslagets § 13 om den nationale videns- og specialrådgivningsorganisation, VISO, angiver en lang række områder, hvor VISO vil skulle indgå i specialrådgivningen. Herunder er også nævnt døveområdet.

Den opremsning, der er foretaget i lovbemærkningerne, er ikke udtømmende. VISO vil også skulle varetage specialrådgivningsopgaver i de mest specialiserede og komplicerede enkeltsager vedrørende hørehæmmede og døvblevne, ligesom VISO i sin vidensfunktion vil have til opgave at indsamle, udvikle, systematisere og formidle viden på disse områder, idet Videnscentret for Døve, Døvblevne og Hørehæmmede indgår i VISO.

Spørgsmål 199:

Ministeren bedes kommentere henvendelsen af 19. april 2005 fra Dansk Epilepsiforening.

Svar:

Dansk Epilepsiforening fremkommer i deres henvendelse med nogle synspunkter om rådgivning på epilepsiområdet ved overgangen til VISO (den statslige Videns- og Specialrådgivningsorganisation). De mener, at der vil være risiko for, at tilbuddet om børneskolen på Epilepsihospitalet i Dianalund vil sande til, hvis skolen fortsat skal takstfinansieres. Desuden mener de, at den sociale rådgivningsfunktion i Dianalund fortsat bør være en integreret del af det samlede behandlingstilbud på Epilepsihospitalet. Foreningen forventer, at Videnscenter om Epilepsi fortsætter uændret, hvad angår udsendelse af nyhedsbreve, kurser, netværksopbygning mm.

Med kommunalreformen ændres der ikke indholdsmæssigt i de rettigheder, borgeren allerede har i dag. Kommunerne har pligt til at give borgeren et tilbud, der modsvarer borgerens behov. Hvis kommunen ikke kan leve op til at levere det tilbud, borgeren har krav på, kan der rejses en klage eller tilsynssag.

Udviklingen efter kommunalreformen vil blive fulgt af et regionalt udviklingsråd, der skal udarbejde årlige redegørelser dels til undervisningsministeren, dels til socialministeren. Disse redegørelser skal indgå i ministeriernes vurderinger af, om kommunerne lever op til deres myndighedsansvar.

Foreningens bekymring for, om kommunerne vil undgå at betale, hvis der er en fortsat takstfinansiering for børneskolen, deler jeg ikke i lyset af, at der bliver tale om større og dermed mere økonomisk bæredygtige kommuner.

Hvad angår spørgsmålet om rådgivningsfunktionen i Dianalund som en fortsat integreret del af det samlede behandlingstilbud, vil det være den fremtidige faglige bestyrelse for VISO, der skal sikre den fornødne viden, hvilket vil kunne ske gennem løbende inddragelse af faglige miljøer og brugergrupper. Det er ligeledes op til den kommende ledelse at overveje, hvordan organisationen bedst kan løse de faglige opgaver, som organisationen er tillagt.

Da rådgivningen fortsat vil være fysisk beliggende på Epilepsihospitalet, vil den stadigvæk kunne fungere som en naturlig del af det samlede behandlingstilbud.

Som det fremgår af bemærkningerne, vil Videnscenter for Epilepsi indgå i VISO, og dermed de funktioner der varetages af videnscentret. Videnscenter for Epilepsi vil således indgå i den samlede vidensfunktion i VISO, og vil fortsat skulle varetage formidling af faglig viden på området.

Spørgsmål 200:

Ministeren bedes kommentere henvendelsen af 14. april 2005 fra Netværk Socialpsykiatri, jf. L 38 - Bilag 26.

Svar:

Socialministeriet har forstået spørgsmålet således, at Socialudvalget ønsker Socialministeriets kommentarer til de fem spørgsmål, som det Fagligt Netværk har stillet til Socialudvalget.

Ad 1: *»Hvordan tages der højde for de socialpsykiatriske tilbud efter strukturreformen?«*

Socialministeriet kan oplyse, at i det fremsatte forslag til Lov om Social Service fastholdes niveauet for de socialpsykiatriske tilbud. Ansvar for tilbuddene overgår til kommunerne. Det drejer sig om hjælp til personer med betydelig eller varig nedsat psykisk funktionsevne, der skal tilbydes personlig og praktisk hjælp samt socialpædagogisk bistand m.v. jf. §§ 83-87, eller behandling efter §§ 101 og 102, eller aktiverende tilbud efter §§ 103 og 104.

Ad 2: *»Hvilke tilbud organiseres i regionerne, og hvilke organiseres i kommunerne?«*

Regionerne overtager som udgangspunkt driften af alle de nuværende amtslige institutioner i regionen, herunder sikrede afdelinger for unge kriminelle. Institutioner for børn og unge med sociale og adfærdsmæssige problemer overtages af beliggenhedskommunen, bortset fra institutioner, hvis målgruppe er børn og unge med psykiatriske lidelser, og hvor behandlingen på institutionen indeholder en væsentlig psykiatrisk indsats med sammenhæng til det øvrige psykiatriske system. Disse institutioner placeret i regionerne.

Ifølge lovforslaget får en beliggenhedskommune imidlertid mulighed for allerede fra 1. januar 2007 at overtage amtskommunale/regionale tilbud.

Ad 3: *»Hvorledes kan den fremtidige struktur, herunder samarbejdet mellem forskellige myndighedsniveauer og forskellige faglige perspektiver, tænkes udformet, så brugerne/borgerne har medindflydelse på de forskellige serviceydelser?«*

Fremover bliver der kun ét myndighedsniveau i forhold til borgeren, nemlig kommunen. Ifølge lovforslaget skal kommunalbestyrelsen sørge for, at brugerne får mulighed for at få indflydelse på tilrettelæggelsen og udnyttelsen af tilbuddene. Kommunalbestyrelsen fastsætter skriftlige retningslinier for brugerindflydelsen.

Ad 4: *»Hvordan kan værdigrundlaget være med til at bygge bro mellem socialpsykiatrien og behandlingspsykiatrien, så det gavner mennesker med sindslidelser?«*

Som led i aftalen om Finansloven for 2001 blev der iværksat et udvalgsarbejde med henblik på udarbejdelsen af oplæg til et bedre samspil mellem på psykiatriområdet. Udvalgsarbejdet resulterede bl.a. i »Det fælles værdigrundlag (Socialministeriet og Indenrigs – og Sundhedsministeriet, marts 2005)«, som omfatter tre værdier: Respekt, Faglighed og Ansvar.

Værdierne har til formål at skabe bedre sammenhæng i indsatsen for de sindslidende, som har behov for både behandling og social indsats. De systemer, der er til for at hjælpe, skal være helhedsorienterede, koordinerede, tilstrækkelige, gennemskuelige og respektfulde.

Jeg finder det vigtigt, at der nu er formuleret et fælles værdigrundlag, som dækker social- og behandlingspsykiatrien. Værdier er med til at fremme en bestemt og ønsket adfærd. Ved at have for-

muleret et fælles værdigrundlag, er det mit håb, at aktører indenfor områderne vil gøre værdierne levende og handle ud fra samme forståelse om respekt, faglighed og ansvar. Det gælder de ansatte i de to sektorer, som skal samarbejde på tværs og forstå hinandens sprog, kulturer og værdier. Det gælder indenfor den enkelte sektor, hvor faggrupper med forskellige kompetencer og kulturer arbejder tværfagligt. Det gælder de berørte mennesker med sindslidelser, og de pårørende med deres oplevelser af, erfaringer med, og forventninger til indsatsen.

Ad 5: »Hvordan kan integration på arbejdsmarkedet indgå som væsentlig del i forhold til den nye struktur, så differentierede udviklingsmuligheder for mennesker med sindslidelser betones?«

Med den nye struktur vil alle, der har ledighed som problem, også de, der har problemer udover ledighed, få hjælp fra de nye jobcentre. Derved vil den bedste arbejdsmarkedsmæssige ekspertise også blive til rådighed i forhold til mennesker med sindslidelser. Samtidig er den tilbudsvifte, som findes i lov om aktiv beskæftigelsesindsats også til rådighed i forhold til sindslidende.

For alle målgrupper skal der senest hver tredje måned foretages en vurdering af den lediges beskæftigelsespotentiale, det gælder også i perioder, hvor de pågældende f.eks. får tilbud efter lov om social service. Derved sikres, at der løbende er fokus på beskæftigelsesindsatsen samtidig med anden indsats, f.eks. behandlingstilbud.

Spørgsmål 227:

I dag er budgetarbejdet i de fleste kommuner og amter tilrettelagt således, at de enkelte institutioner kan overføre en vis andel af deres årsbudget til næste driftsår. Vil denne mulighed fortsat være til stede i de regionale tilbud, når regionerne fratages deres økonomiske selvstændighed? I bekræftende fald, skal procentandelen så fastsættes ved lov, når alt hvad regionerne foretager sig konkret skal hjemles i en lov? Såfremt procentandelen skal hjemles i en lov, bedes ministeren yde teknisk bistand til et ændringsforslag, der sikrer dette.

Svar:

Spørgsmålet har været forelagt Indenrigs- og Sundhedsministeriet, og de oplyser følgende:

»Ifølge gældende regler for kommuner og amters budget- og regnskabssystem har kommunalbestyrelsen mulighed for i årets løb at overføre uforbrugte bevillinger fra tidligere regnskabsår gennem meddelelse af tillægsbevillinger til såvel drifts- som anlægsbevillinger samt rådighedsbeløb. I årsregnskabet anføres i en oversigt de overførte uforbrugte driftsbevillinger.

Der er på nuværende tidspunkt ikke taget stilling til, hvordan regionsrådene skal håndtere overførsel af uforbrugte bevillinger fra tidligere regnskabsår. Det forventes, at de nye regionsråd vil få en tilsvarende adgang til at meddele tillægsbevillinger med henblik på overførsel af uforbrugte driftsbevillinger fra tidligere regnskabsår.

De nærmere bestemmelser herom vil blive fastsat i reglerne for regionernes budget- og regnskabssystem, som fastsættes af indenrigs- og sundhedsministeren i medfør af § 25 i Lov om regioner og om nedlæggelse af amtskommuner, Hovedstadens Udviklingsråd og Hovedstadens Sygehusfællesskab (L 65).«

Spørgsmål 228:

I hvilket omfang agter ministeren at inddrage Folketinget/Folketingets partier i vurderingen af den redegørelse, som udviklingsrådene i en overgangsperiode på 4 år skal udfærdige til socialministeren, og er ministeren enig i, at det kunne være hensigtsmæssigt med et centralt udviklingsråd/evalueringsråd (sammensat tværpolitisk og med repræsentation fra relevante organisationer), der kunne bistå med overvågningen de første 4 år.

Svar:

Efter min opfattelse er der ikke behov for yderligere udviklingsråd eller tilsvarende, idet det på centralt niveau må være ministeren og Folketinget, der informeres om og vurderer den udvikling, som udviklingsrådene beskriver vedrørende implementeringen af lovforslagene om kommunalreformen.

Efter § 188 i forslaget til lov om social service (L 38) nedsættes der i hver region et udviklingsråd i perioden 2007 til og med 2010. Udviklingsrådene skal følge og drøfte kommunalreformens implementering på servicelovens område og specialundervisningsområdet med henblik på årligt at udarbejde en redegørelse til Socialministeriet og Undervisningsministeriet.

Udviklingsrådene er sammensat af repræsentanter for kommunerne i regionen, regionen og for brugerne i regionen. Statsforvaltningen er sekretariat for udviklingsrådet.

Udviklingsrådenes redegørelser skal ifølge lovforslaget bygge på og omfatte egne undersøgelser, oplysninger fra et centralt informations- og analysesystem samt redegørelser fra kommunerne i regionen og regionen.

Jeg vil på baggrund af de redegørelser, som jeg modtager fra udviklingsrådene, udarbejde en samlet redegørelse og vurdering af udviklingen til Folketinget.

Spørgsmål 231:

Ministeren bedes, i forlængelse af punkt 25 i høringsnotatet, oplyse, hvordan reformen kan være udgiftsneutral de første år, når der oplagt vil være engangsudgifter, og når regeringens repræsentanter gentagne gange fra Folketingets talerstol har givet tilsagn om, at reformen ikke vil medføre nedsat kvalitet i ydelserne?

Svar:

Det fremgår af aftalen om strukturreformen, at ændringer i opgavefordelingen vil blive gennemført ud fra princippet om, at reformen er udgiftsneutral og pengene følger med opgaven. Det er således en forudsætning, at kommunerne under ét kompenseres fuldt ud for den økonomiske virkning af omlægningerne i opgaver og finansiering. Det sker ved, at merudgifter som følge af nye opgaver fører til tilsvarende forøgelse af det kommunale bloktilskud, mens de øgede skatteindtægter, som følge af, at kommunerne overtager dele af de amtskommunale skatter, fører til tilsvarende korrektioner af bloktilskuddet. Herved sikres finansiering for opgaverne for den kommunale sektor under ét.

Der vil være visse engangsudgifter forbundet med kommunalreformen, herunder engangsudgifter til tilpasning af IT-systemer mv., omstilling af medarbejdere, vederlæggelse af sammenlægnings- samt forberedelsesudvalg og flytteudgifter mv.

Samtidig vil kommunalreformen indebære varige økonomiske gevinster i form af mindreudgifter som følge af reduktionen i antallet af kommunalbestyrelsesmedlemmer og borgmestre, ligesom antallet af regionsrådsmedlemmer og -formænd vil blive lavere end det nuværende antal amtsrådsmedlemmer og -borgmestre. Hertil kommer de synergigevinster, som er forbundet med færre kommunale og regionale enheder samt stor- og samdrift af IT-løsninger mv.

Det er regeringens vurdering, at de økonomiske gevinster ved kommunalreformen efter en kort år-række vil overstige engangsudgifterne.

Som følge af manglende tidsmæssigt sammenfald mellem engangsudgifterne og de varige økonomiske gevinster vil der dog blive etableret en lånepulje til engangsudgifter i forbindelse med kommunalreformen, som kan benyttes efter ansøgning. Endvidere vil der blive etable-

ret begrænsede muligheder for ekstraordinært tilskud vedrørende vanskeligt stillede kommuner, som indgår i sammenlægning.

Spørgsmål nr. 232:

Ministeren bedes, i forlængelse af punkt 27 i høringsnotatet, oplyse, hvordan der sikres økonomi til udvikling af de enkelte tilbud på en måde, således at de privatdrevne tilbud ikke kommer til at virke som ulige konkurrenter på taksten?

Svar:

Det er kommunalbestyrelsens ansvar at sørge for, at borgeren får det tilbud efter loven, som borgeren har behov for. Det vil sige, at det er kommunalbestyrelserne, der har ansvaret for den løbende udvikling af tilbud til borgerne.

Rammerne for regionsrådets udviklingsansvar skal fastlægges i de årlige rammeaftaler. Det skal fremgå af rammeaftalen, i hvilket omfang regionen skal sørge for en løbende udvikling af indholdet i de regionalt drevne tilbud svarende til udviklingen i behovene. Det gælder såvel i forhold til udviklingen i behovene hos allerede optagne borgere som i forhold til evt. helt nye typer af behov, der fordrer udvikling af nye behandlingstilbud. Regionen kan ikke udvikle tilbud, uden at det fremgår af rammeaftalen.

Af socialministerens svar i punkt 27 i høringsnotatet af 24. februar 2005 fremgår det, at udgifter til udviklingsopgaver, der direkte vedrører regionens tilbud, skal lægges på pladstaksterne, således at regionerne ligestilles med andre leverandører.

Såfremt kommunerne i rammeaftalen har fremsat ønske om, at regionen skal udvikle en speciel type tilbud, må det forudsættes, at kommunen samtidig er indforstået med, at regionens udgifter til udviklingen heraf lægges på pladstaksterne.

Det skal endvidere nævnes, at private leverandører af sociale tilbud allerede i dag indregner udviklingsomkostninger knyttet til tilbuddet i deres takster. Regionens tilbud vil således ikke blive udsat for ulige konkurrence på taksten.

Spørgsmål nr. 239:

Mange amtstilbud har både af faglige og økonomiske hensyn en fælles overordnet ledelse. I hvilket omfang skønner ministeren, at der bliver taler om en økonomisk neutral situation, hvis nogle beliggenhedskommuner vælger at overtage dele af et tidligere »institutionsfællesskab«, når dette vil kræve ansættelse af en ny selvstændig ledelse og etablering af faglig supervision, der evt. så må købes?

Svar:

Det fremgår af § 186 i Forslag om Lov om social service, at en kommunalbestyrelse kan overtage regionale tilbud, der er beliggende i kommunen. I bemærkningerne præciseres det, at det er en forudsætning, at kommunalbestyrelsen i beliggenhedskommunen vil kunne drive tilbuddet på økonomisk og fagligt forsvarlig vis.

Yderligere præciseres det, at hvis en kommunalbestyrelse overtager den del af såkaldte satellitinstitutioner, der er beliggende i kommunen, er det en forudsætning, at den overtagne del af satellitinstitutionen kan fungere som et selvstændigt tilbud i beliggenhedskommunen. Satellitinstitutioner er

en organisatorisk og budgetmæssig sammenkædning af flere regionstilbud placeret i flere kommuner.

Som det fremgår af bemærkningerne er det en forudsætning, at kommunerne kun overtager en del af et »institutionsfællesskab«, hvis de kan drive det på økonomisk og fagligt forsvarlig vis, og institutionsdelen kan fungere som et selvstændigt tilbud.

Det er den kommune, der overtager en del af et »institutionsfællesskab«, som selv afgør, hvordan den konkret vil organisere sig med hensyn til den fremtidige ledelse af institutionen.

I aftaleudkastet mellem regionsråd og kommunalbestyrelsen i beliggenhedskommunen om overtagelse af institutionen vil der indgå en opgørelse over, hvilke ansatte der skal overføres. Herunder kunne man også forstille sig, at kommunen vil overtage en del af den fælles ledelse.

Derudover vil kommunerne, på samme måde som amterne har gjort det, kunne oprette fælles ledelse for kommunale »institutionsfællesskaber«, og derved indhøste de faglige og økonomiske gevinster, der vil være heraf.

Spørgsmål nr. 250:

Ministeren bedes i forlængelse af punkt 111 i høringsnotatet oplyse, hvorvidt der vil ske ændringer i forældrebetalingen ved, at kommunerne overtager ansvaret for de særlige daginstitutioner?

Svar:

Med kommunalreformen overgår de hidtidige amtslige særlige dagtilbud til regionerne.

Beliggenhedskommunen for et hidtidigt amtsligt særligt dagtilbud kan, jf. lovforslagets § 186, overtage tilbudet med de samme indholdsmæssige forpligtigelser, som amtskommunen hidtil har haft. Dette gælder også for særlige dagtilbud.

Der sker ikke som led i kommunalreformen ændringer i de gældende regler om betaling for optagelse i særlige dagtilbud. Efter de gældende bestemmelser er ophold i et særligt dagtilbud vederlagsfrit i tilfælde, hvor et barn med betydelig og varigt nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne er optaget i tilbuddet alene eller i hovedsagen af behandlingsmæssige grunde.

Spørgsmål nr. 251:

Ministeren bedes, i forlængelse af punkt 113 i høringsnotatet, oplyse, hvordan vil ministeren sikre, at en ydelse alene tager udgangspunkt i den enkeltes situation og særlige ønsker, når de fleste ydelser fremover fortrinsvis er en ren kommunal udgift? Vil ministeren acceptere en vis ventetid på den rette ydelse, hvis en kommune ikke har økonomi til at bevillige den rette ydelse?

Svar:

Punkt 113 i høringsnotatet til forslag til lov om social service (L38) handler om den situation, at visiterede borgere fra alle regionens kommuner, kan være omfattet af forskellige sagsbehandlingsregler (lokale kvalitetsstandarder) fastsat af den enkelte borgers hjemkommune.

Jeg har i høringsnotatet anført, at når en kommune visiterer en borger til en social boform, der drives af en region eller af en privat udbyder, vil der typisk altid være udarbejdet en handleplan efter lovforslaget § 141 (§ 111 i den gældende lov om social service). I forbindelse med visitationen vil der altid have været kontakt mellem boformen og kommunen med henblik på at fastlægge, hvad formålet med opholdet i boformen skal være.

Efter servicelovens almindelige princip har hver enkelt modtager af tilbud krav på en ydelse, der tager udgangspunkt i den enkeltes situation og særlige ønsker. Dette gør sig allerede gældende under den nuværende lovgivning, og der sker ingen ændring heri ved gennemførelsen af den nye lov om social service.

Det forhold, at kommunen fremover har hele finansieringsansvaret for ydelser efter lov om sociale service, eventuelt suppleret af refusionsordningen for de dyreste enkeltsager, vil ikke ændre på borgerens krav på en ydelse, der svarer til borgerens behov og særlige situation. Et samlet finansieringsansvar vil tværtimod fjerne kassetænkning, således at det fremover er entydigt hvilken myndighed, der har finansieringsansvaret i den enkelte borgers sag. Risikoen for, at diskussion mellem to myndigheder om finansieringen vil betyde lang sagsbehandlingstid og ventetid for borgeren forsvinder således, hvilket er et væsentligt fremskridt.

For så vidt angår den generelle økonomi skal det også bemærkes, at kommunerne under ét er blevet kompenseret for opgave- og finansieringsomlægningen. Det fremgår således af aftalen om strukturreformen, at ændringer i opgavefordelingen vil blive gennemført ud fra princippet om, at reformen er udgiftsneutral og pengene følger med opgaven. Det er således en forudsætning, at kommunerne under ét kompenseres fuldt ud for den økonomiske virkning af omlægningerne i opgaver og finansiering. Det sker ved, at merudgifter som følge af nye opgaver fører til tilsvarende forøgelse af det kommunale bloktilskud. Herved sikres finansiering for opgaverne for den kommunale sektor under ét.

Dertil vil den kommende reform af tilskuds- og udligningssystemet være med til at sikre, at der etableres en balance inden for den kommunale sektor, således at også den enkelte kommune sikres tilstrækkelig finansiering til at løse sine opgaver.

Spørgsmål nr. 257:

Ministeren bedes kommentere henvendelsen fra Landsforeningen LEV, jf. L 38 - bilag 28.

Svar:

Landsforeningen LEV håber, at kommunalreformen vil vise sig at få en positiv effekt.

Da Landsforeningen repræsenterer mennesker, der på grund af intellektuelle og kommunikative handicap ofte vil have svært ved at varetage egne interesser, lægger foreningen vægt på regler om bruger- og pårørenderepræsentation på de enkelte tilbud, herunder også på de tilbud, der evt. overtages af kommunerne.

Landsforeningen mener, at afvejningen af, om en kommune skal kunne overtage et konkret tilbud bør bero på en objektiv national model for, om kommunen fagligt og økonomisk vil kunne klare opgaven.

Landsforeningen nærer i øvrigt en frygt for, at kommunal overtagelse af særlige målrettede tilbud på sigt vil betyde mere standardiserede løsninger, og at det samlede overblik over det specialiserede sociale område vil gå tabt. Derfor mener foreningen, at regionerne selvstændig skal sikres mulighed for at produktudvikle nye initiativer og specialiserede sociale tilbud.

Med lovforslaget sker der ikke indholdsmæssige ændringer i reglerne om de enkelte tilbud. Dette gælder også bestemmelserne om mulighederne for etablering af bruger- og pårørenderåd, der er uændrede.

Bruger- og pårørendeinddragelsen vil som regel fremgå af beskrivelsen af det enkelte tilbud. Herudover brugerrepræsentation ofte fremgå af en kommunes generelle retningslinier – herunder kvalitetsstandarder - for tilbud til mennesker med handicap.

Med kommunalreformen skal der i hver kommune etableres et handicapråd, der skal rådgive kommunalbestyrelsen i spørgsmål, der berører mennesker med handicap. Det kommunale handicapråd vil kunne være med til at påvirke, hvilke generelle retningslinier kommunen fastsætter om tilbudene til mennesker med handicap.

Som udgangspunkt videreføres hidtidige amtslige tilbud i regionalt regi, med mindre beliggenhedskommunen ønsker at overtage tilbuddet. Når en kommunalbestyrelse overtager et amtskommunalt/regionalt tilbud, er det overtagne tilbud omfattet af de årlige rammeaftaler og skal stå til rådighed for de øvrige kommuner i det omfang, det fastlægges i rammeaftalen. Det præciseres således i lovbemærkningerne, at det overtagne tilbud fortsat indgår i forsyningen på samme måde, som hvis det fortsat havde været et regionalt tilbud. Det betyder, at rammeaftalen bl.a. skal indeholde:

- Udviklingsmål for tilbuddet
- Takster for kommunernes køb af pladser
- Håndtering af akutte situationer
- Beredskab for at undgå ventelister

Som led i rammeaftalen indgår også en forpligtigelse til kapacitetstilpasning og udviklings af tilbudene, så de samlede tilbud vil imødekomme de aktuelle behov.

Der etableres tillige en tilbudsportal i statsligt regi, som skal indeholde oplysninger om kommunale, regionale og godkendte private tilbud på det sociale område. Tilbudsportalen vil indeholde en beskrivelse af de sociale tilbuds profil – både i dybden og i bredden – således at portalen kan blive et arbejdsredskab, når kommunen skal finde et tilbud, der modsvarer borgernes behov.

Endelig oprettes en national videns- og specialrådgivningsorganisation (VISO), der tilbyder kommuner og borgere vejledende specialrådgivning i de mest komplicerede og specialiserede enkeltsager og som sikrer et landsdækkende overblik over den samlede specialrådgivning på det sociale område.

Spørgsmål nr. 259:

Ministeren bedes kommentere henvendelsen af 21. april 2005 fra De Samvirkende Invalideorganisationer, jf. L 38 - Bilag 31.

Svar:

Socialministeriet har forstået spørgsmålet således, at Socialudvalget ønsker Socialministeriets kommentarer til bemærkninger fremsat overfor socialudvalget af De Samvirkende Invalideorganisationer. De Samvirkende Invalideorganisationer har udtrykt deres bekymring på fem punkter, vedrørende det fremsatte lovforslag på social- og psykiatriområdet.

Ad: 1: Der udtrykkes bekymring for... "At brugerens adgang til tilbud, som er skræddersyet den enkeltes særlige behov ikke er fremtidssikret, fordi kommunerne ensidigt og vilkårligt kan overtage regionale tilbud. Vilkaarlige overtagelser undergraver regionens mulighed for at være sikkerhedsnet for alle kommuner, og der er risiko for, at de specialiserede sociale tilbud forsvinder eller udvides?"

Udspillet til strukturreform betyder, at ansvaret for den socialpsykiatriske indsats samles på kommunalt niveau i stedet for som i dag, at være opdelt mellem amt og kommune. Ansvaret for den behandlende del af psykiatrien forankres i fem sygehusregionerne. En samling og forankring af socialpsykiatrien i kommunerne, og en forankring af sygehusbehandlingen og distriktspsykiatrien i regionerne, vil reducere snitfladerne med et led - i forhold til den nuværende opbygning. For borgeren betyder dette, at der bliver en grænseflade mindre, og dermed en reduceret risiko for uheldige brud i det samlede rehabiliteringsforløb.

Socialministeriet kan oplyse, at det er en forudsætning, uanset strukturen, at niveauet for de nuværende socialpsykiatriske tilbud, fastholdes. Det fremsatte forslag til Lov om Social Service skal sikre, at der generelt og konkret er etableret et godt, struktureret samarbejde, og en klar ansvarsfordeling mellem personalet i socialpsykiatrien, den pågældende psykiatriske afdeling og i distriktspsykiatrien.

Ansvar for de socialpsykiatriske tilbud overgår som helhed til kommunerne. Det drejer sig primært om hjælp til personer med betydelig eller varig nedsat psykisk funktionsevne, der skal tilbydes personlig og praktisk hjælp samt socialpædagogisk bistand m.v. jf. §§ 83-87, eller behandling efter §§ 101 og 102, eller aktiverende tilbud efter §§ 103 og 104.

De hidtidige amtslige tilbud overgår som udgangspunkt til regionerne. Hvis en kommune vil overtage et tidligere amtsligt tilbud, vil kommunen skulle stille tilbuddet til rådighed for andre kommuner i hidtidigt omfang, og tilbuddet skal i øvrigt indgå i rammeaftalen mellem regionsrådet og kommunen.

Med hensyn til de mest specialiserede sociale tilbud, vil der ud over de regionalt/ kommunalt forankrede tilbud, være mulighed for, at kommunerne kan søge vejledning hos den nationale videns- og specialrådgivningsorganisation (VISO), som vil kunne formidle adgang til den mest specialiserede rådgivning på landsplan, til kommunerne/regionerne.

Ad 2: Der udtrykkes bekymring for... "At det samlede overblik over det specialiserede socialområde går tabt, og de faglige miljøer, fordi ingen har det samlede ansvar for området".

Den nationale videns- og specialrådgivningsorganisation (VISO) skal bidrage til, at ansvaret for den mere specialiserede specialrådgivning i Danmark samles under samme paraply, således at de samlede rådgivningstilbud er til rådighed, uanset hvor borgeren bor - i modsætning til i dag, hvor specialiserede funktioner findes i nogle amter - og ikke i andre.

VISO etableres som en netværksorganisation, hvor størstedelen af de konkrete ydelser er forankret lokalt i tilknytning til institutioner mv. Hertil kommer, at funktionerne i de hidtidige amtslige videnscentre indgår i VISO, således at VISO's rådgivning tager udgangspunkt i den bedste faglige ekspertise, på det pågældende område.

Ad 3: Der udtrykkes bekymring for... "At den faglige kvalitet forringes, og at udviklingen går i stå, fordi regionen ikke selvstændigt må igangsætte nye initiativer, som ikke på forhånd er bestilt af kommunen"

Det er formålet med den ny kommunale struktur, at sikre borgerne en mere klar og enkel adgang til det offentlige system, herunder, at det alene bliver kommunen, der får ansvaret for levering af socialpsykiatriske tilbud.

Den kommende struktur muliggør endvidere, at kommunen som ansvarlig myndighed kan anvende andre leverandører af serviceydelser ud over de eksisterende kommunale/regionale tilbud, herunder tilbud som imødekommer ønsker rejst af brugerne og borgerne på baggrund af deres vurderinger af de pågældende tilbud. Det ser jeg som en naturlig del af ethvert fagligt miljø. Samtidig skal det understreges, at regionen ved indgåelse - eller revision af rammeaftaler med kommunen, vil kunne rejse forslag til udviklingsinitiativer.

Ad 4: ... "At de økonomiske vilkår for reformen medfører, at de regionale sociale tilbud ikke er konkurrencedygtige og dermed risikere at forsvinde. ...Der udtrykkes bekymring for, (på psykiatriområdet), at de økonomiske vilkår betyder flere og længere indlæggelser, fordi kommunerne ikke har incitament til at forebygge indlæggelser.

Som det gælder i dag, er det vigtigt, at udskrivning og udslusning fra sygehus til et socialt tilbud sker fleksibelt, på det rigtige tidspunkt og med den bedst egnede opfølgning.

Den manglende sammenhæng er velkendt, og den er der fokuseret på og lavet udvalgsarbejder om, i de foregående år. Redskaberne til at forbedre sammenhængen findes også i form af samarbejdsaftalesystemer, udskrivningsaftaler, kontaktpersoner, etc.

Kommunalreformen indskrænker ikke mulighederne for bedre sammenhæng i det enkelte behandlingsforløb. Derimod vil der kun blive en besluttende myndighed på det sociale område, nemlig kommunen, hvor der før var to, nemlig både amt og kommune.

Der vil fortsat være både sygehus og distriktspsykiatri, der skal samarbejde med det kommunale sociale system, men det bliver obligatorisk for kommuner og regioner at indgå sundhedsaftaler om indsatsen for sindslidende, med henblik på at sikre samordning og sammenhæng om patient-/brugerforløb, som går på tværs af de to myndigheder.

Endvidere kan det nævnes, at der som led i aftalen om Finansloven for 2001 blev der iværksat et udvalgsarbejde med henblik på udarbejdelsen af oplæg til et bedre samspil mellem på psykiatriområdet. En udløber er dette udvalgsarbejde er udarbejdelsen af et fælles værdigrundlag, i samspillet mellem sundheds- og socialektoren og i forhold til lydhørhed over for patienter og pårørende. Det fælles værdigrundlag vil blive lanceret i løbet af 2005 og omfatte tre værdier: Respekt, Faglighed og Ansvar.

Værdierne har til formål at skabe bedre sammenhæng i indsatsen for de sindslidende, som har behov for både behandling og social indsats. De systemer, der er til for at hjælpe, skal være helhedsorienterede, koordinerede, tilstrækkelige, gennemskuelige og respektfulde.

Jeg finder det vigtigt, at der nu er formuleret et fælles værdigrundlag, som dækker social- og behandlingspsykiatrien. Værdier udvikles i fællesskaber. De er med til at binde fællesskaber sammen og med til at fremme en bestemt og ønsket adfærd. Ved at have formuleret et fælles værdigrundlag, er det mit håb, at aktører indenfor områderne vil gøre værdierne levende og handle ud fra samme forståelse om respekt, faglighed og ansvar. Det gælder de ansatte i de to sektorer, som skal samarbejde på tværs og forstå hinandens sprog, kulturer og værdier. Det gælder indenfor den enkelte sektor, hvor faggrupper med forskellige kompetencer og kulturer arbejder tværfagligt. Det gælder de berørte mennesker med sindslidelser, og de pårørende med deres oplevelser af, erfaringer med, og forventninger til indsatsen.

Ad 5: Der udtrykkes bekymring for... ”Regionernes størrelse udgør et stort potentiale for, at der – ligesom på sundhedsområdet – på tværs af kommunerne kan udvikles tilbud, der er højt specialiserede, og hvor der kan skabes den nødvendige sammenhæng mellem de tilbud, borgeren modtager i hhv. sundhedsvæsenet og på socialområdet. Lovforslaget hindrer, at potentialet til fulde kan udnyttes.

Regionsrådet og kommunalbestyrelserne i regionen skal efter sundhedslovens § 200 indgå aftaler om varetagelsen af opgaver på sundhedsområdet, de såkaldte sundhedsaftaler. Indenrigs- og sundhedsministeren fastsætter nærmere regler om, hvilke indsatsområder sundhedsaftalerne skal omfatte. Formålet med sundhedsaftalerne er, at sikre samordning og sammenhæng for de patient-/brugerforløb, der går på tværs af de to myndighedsniveauer, regioner og kommuner. Regionsrådet skal indgå sundhedsaftaler med alle regioners kommunalbestyrelser.

Spørgsmål nr. 270:

Ministeren bedes kommentere henvendelsen af 28. april 2005 fra Dansk Psykolog Forening, jf. L 38 - bilag 34.

Svar:

Dansk Psykolog Forening (DPF) fremfører i deres henvendelse en række synspunkter vedrørende lovforslagene, der udmønter kommunalreformen på det sociale område, som jeg i det følgende vil kommentere:

DPF fremfører, at den enkelte kommunes mulighed for ensidigt at kunne overtage et specialiseret tilbud fra regionen begrænses, fx ved at kommunerne i regionen skal være enig om dette. Endvidere skal en overtagelse indgå i en samlet 4-årig plan for udviklingen og opgavefordeling af specialiserede tilbud.

I mit svar på spørgsmål 22 ad L 38 har jeg redegjort for den dialog, der skal være kommuner imellem, og mellem kommuner og region, når en kommunalbestyrelse ønsker at overtage et regionalt tilbud, der er beliggende i kommunen.

Jeg mener, at denne proces, hvor alle aspekter af overtagelsen belyses i dialog mellem kommunalbestyrelser og mellem kommunalbestyrelser og regionsråd, vil skabe et kvalificeret beslutningsgrundlag for den kommunalbestyrelse, der ønsker at overtage et regionalt tilbud.

Når en beliggenhedskommune på baggrund af et kvalificeret beslutningsgrundlag ønsker at overtage et regionalt tilbud, finder jeg ikke grundlag for, at en anden kommune reelt får vetoret i forhold til beliggenhedskommunes beslutning.

Vedrørende synspunktet om, at overtagne tilbud skal indgå i en 4-årig planlægning, skal jeg fremhæve, at efter § 186, stk. 2, nr. 1, i forslaget til lov om social service samt bemærkningerne hertil, fremgår at overtagne tilbud skal indgå i den årlige rammeaftale, jf. lovforslagets § 6 og fortsat stå til rådighed for øvrige kommuner i det omfang det fastlægges i rammeaftale.

DPF fremfører, at regionerne skal have et selvstændigt forsynings- og udviklingsansvar. Regionerne skal forpligtes til og have mulighed for at skabe overblik over de specialiserede tilbud og sikre udviklingen inden for området, herunder at kunne oprette tilbud, hvis der skulle vise sig at være behov for det.

Kommunalreformens formål er at sikre et sammenhængende myndigheds-, forsynings- og finansieringsansvar i kommunerne, som ikke kan opnås med et selvstændigt og af kommunerne uafhængigt forsynings- og udviklingsansvar i regionerne.

Jeg skal henvise til mit svar på spørgsmål 71 ad L 38, hvor jeg for så vidt angår de regionale tilbud, har redegjort for, at rammerne for regionsrådets udviklingsansvar skal fastlægges i de årlige rammeaftaler, baseret på de behov for udvikling, som kommunerne angiver i deres redegørelser til regionen.

Ifølge DPF skal regionerne have et medansvar for sikring af nødvendig og tilstrækkelig specialviden inden for udredning, visitering og behandling, så tilbudene til borgerne får sammenhæng og leveres på tilstrækkeligt højt kvalitativt niveau.

Jeg kan henvise til mine svar på spørgsmål nr. 70, 71 og 72 ad L 38, hvor jeg har redegjort for rammerne for den fortsatte kvalitetsudvikling af tilbud på det sociale område.

Endvidere vil det netværk, som den nationale videns- og specialrådgivningsorganisation (VISO), opbygger af specialister på socialområdet, også bestå af specialister knyttet til regionale tilbud.

Spørgsmål nr. 279:

Vil ministeren sikre, at kommunerne og regionerne får pligt til at forhandle med forældre, brugere eller pårørendeforeninger som tilfældet er i amternes sociale brugerråd, hvor forældre til børn, unge og voksne med svære funktionsnedsættelser kan fremsætte kritik af kvalitet og kvantitet hvad angår pædagogiske metoder, sammensætningen af brugere, bygningsstandard, personalenormering m.v.?

Svar:

Med kommunalreformen videreføres den gældende servicelovs bestemmelser om bruger- og pårørendeinddragelse indholdsmæssigt, under hensyntagen til at amterne nedlægges som selvstændig myndighed.

Det bliver et kommunalt ansvar at sikre bruger- og pårørendeindflydelse, jf. også lovforslaget § 16 og 17.

Efter lovforslagets § 16 skal kommunerne sørge for, at brugerne af tilbud efter serviceloven får mulighed for at få indflydelse på tilrettelæggelsen og udnyttelsen af tilbudene. Kommunalbestyrelsen fastsætter skriftlige retningslinier for brugerindflydelsen.

Kommunerne kan nedsætte et eller flere råd, der kan rådgive kommunen vedrørende tilrettelæggelsen af indsatsen efter loven.

Hertil kommer, at hver enkelt kommune får pligt til at etablere et handicapråd, der kan rådgive kommunalbestyrelsen i alle spørgsmål, der vedrører mennesker med handicap.

Når det gælder de tilbud, der efter reformen videreføres af regionerne vil spørgsmålet om tilrettelæggelsen af bruger- og pårørendeinddragelse skulle indgå i den årlige rammeaftale mellem regionsrådet og regionens kommuner.

Det vil således være kommunerne, der enten alene eller gennem rammeaftalerne skal fastsætte de nærmere retningslinier for bruger- og pårørendeinddragelsen.

Der er efter min opfattelse ikke behov for i lovgivningen at fastsætte yderlige bestemmelser om brugerindflydelse.

Spørgsmål 293:

Ministerens bedes oplyse, hvilke konkrete kriterier der vil ligge til grund for de overvejelser, som ministeriet vil gøre sig, jf. svaret på L 38 – spørgsmål 28, om at alle kommuner skal betale én og samme takst, når børn og unge anbringes på døgninstitutioner?

Svar:

Taksterne for de enkelte tilbud skal aftales i rammeaftalen på grundlag af nye regler, der skal afløse de gældende regler om mellemkommunal refusion.

De regler, der vil blive fastsat om takstfastsættelsen, vil sikre, at ens tilbud på den samme institution vil få samme takst uanset hvilken kommune, der efterspørger pladserne. Derudover vil der kunne aftales forskellige takster på samme institution, hvis der leveres ydelser, der er så forskellige, at det er hensigtsmæssigt med forskellige takster.

Det er ved rammeaftalen, at der skal tages stilling til om der på en institution leveres så differentierede ydelser, at det er hensigtsmæssigt med forskellige takster.

Spørgsmål 296:

Ministeren bedes kommentere henvendelsen af 3. maj 2005 fra LEV, Københavns Amtskreds, jf. L 38 - bilag 39.

Svar:

LEV, Københavns Amtskreds har i henvendelsen foreslået, at der lovgives om bruger- og pårørendeindflydelse på servicelovens tilbud til udviklingshæmmede. Der peges på muligheden af at anvende folkeskolelovens model for skolebestyrelser, eller den model der er nævnt i lovforslagets § 17 om bruger/pårørenderåd ved plejehjem og plejeboliger.

Efter lovforslagets § 16 skal kommunalbestyrelsen sørge for, at brugerne får mulighed for at få indflydelse på tilrettelæggelsen og udnyttelsen af tilbudene. Kommunalbestyrelsen fastsætter skriftlige retningslinier for brugerindflydelsen.

Efter lovforslagets § 16, stk. 2 kan kommunalbestyrelsen nedsætte et eller flere råd, der rådgiver kommunen vedrørende tilrettelæggelse af indsatsen. Kommunalbestyrelsen fastsætter rammerne for og omfanget af rådernes opgaver.

Forslagets § 16 er en indholdsmæssig videreførelse af den gældende servicelovs § 112, som er den bestemmelse, der i dag anvendes til organisering af bruger- og pårørendeinddragelse på f.eks. tilbud for udviklingshæmmede.

Det er således kommunernes forpligtigelse at sikre brugerne indflydelse på tilrettelæggelsen af tilbudene.

Med kommunalreformen overgår de hidtidige amtslige tilbud til regionerne, og i den rammeaftale, der skal indgås mellem kommunerne og regionsrådet, skal spørgsmålet om tilbudenes udvikling og tilpasning indgå.

Da det påhviler kommunerne at sikre brugerindflydelsen, vil spørgsmålet om, hvilke retningslinier der skal gælde for tilrettelæggelse af brugerindflydelsen, indgå som tema i den årlige rammeaftale.

Jeg er enig med LEV i, at bruger- og pårørendeindflydelsen er et væsentligt element i driften af tilbud for bl.a. udviklingshæmmede. Da reglerne om brugerindflydelse indholdsmæssigt videreføres, er der ikke grund til at frygte, at bruger- og/eller pårørenderådene ved de eksisterende tilbud vil blive nedlagt i forbindelse med kommunalreformen. Med forpligtigelsen efter lovforslagets § 16 har kommunerne mulighed for at etablere den form for bruger- og pårørenderåd, der bedst vil passe til det pågældende tilbud.

Spørgsmål 300:

Ministeren bedes uddybe svaret på L 38 - spørgsmål 95, hvor ministeren svarer, at kommunerne må nedlægge et døgntilbud, såfremt det er uforholdsmæssigt dyrt at opretholde, og såfremt der kan findes et adækvat tilbud til de resterende beboere. Spørgeren ønsker oplyst, hvad der vægter mest – at der ikke kan findes de rigtige pladser eller økonomiske hensyn samt en angivelse af niveauet »uforholdsmæssigt dyrt«?

Svar:

Borgerne skal have de tilbud, som de har behov for og krav på – og det har kommunerne selvfølgelig også pligt til at give. Usaglige økonomiske hensyn må ikke og har aldrig måttet indgå i sociale afgørelser. Såfremt en borger har brug for et meget specielt tilbud, og det ikke er muligt at købe et sådant tilbud hos andre kommuner, private eller regionen, er kommunen forpligtet til selv at oprette

et sådant tilbud. Tilbudet vil muligvis blive meget dyrt. Det afgørende er, at tilbuddet kan dække brugerens behov. For disse meget dyre enkeltsager oprettes en statslig refusionsordning.

Men ligesom i dag skal kommuner selvfølgelig også fremover handle økonomisk forsvarligt, så ressourcerne anvendes bedst muligt og ressourcospild undgås. Det betyder, at kommunerne selvfølgelig skal tilpasse deres tilbud til efterspørgslen. Et tilbud vil kunne blive uforholdsmæssigt dyrt at opretholde, hvis det ikke længere efterspørges, fx sådan at en stor del af pladserne står ubenyttede. I så fald skal tilbuddet tilpasses efterspørgslen eller helt nedlægges. Sker det, skal de beboere, der benytter tilbuddet, have et andet tilbud, der modsvarer deres behov for støtte efter loven. Dette er også situationen i dag. Det er ikke muligt at angive et alment niveau for "uforholdsmæssigt dyrt". Dette vil afhænge af en konkret vurdering i hvert enkelt tilfælde.

Spørgsmål 301:

Ministeren bedes i forlængelse af L 38 spørgsmål 171 uddybe, hvilke sociale problemstillinger borgeren kan henvende sig direkte til VISO med og bede om hhv. rådgivning og udredning?"

Svar:

Borgere vil kunne henvende sig direkte til VISO om specialrådgivning i de mest specialiserede og komplicerede problemstillinger. I de fleste tilfælde vil det dog være mest hensigtsmæssigt for borgeren, at henvendelsen går via kommunen for at sikre en dialog mellem borger, kommune og VISO.

Udredning kan kun ske med en henvisning gennem kommunen, dvs. at borgeren ikke kan henvende sig direkte til VISO, når det er et spørgsmål om udredning.

Udgangspunktet er, at borgerne kun skal henvende sig et sted, nemlig i kommunen for at få såvel den almindelige som den mere specialiserede rådgivning. Borgeren kan imidlertid i de mest specialiserede og komplicerede tilfælde have behov for - eventuelt gennem henvisning fra kommunen - at få specialrådgivning fra VISO, typisk fordi den fornødne ekspertise ikke er til stede i kommunen eller i regionens tilbud.

Det vil ofte dreje sig om problemstillinger for personer med kombinationer af funktionsnedsættelser, fx et udviklingshæmmet barn med dobbeltdiagnoser og uden verbalt sprog, hvor der er behov for en tværsektoriel indsats, eller det kan dreje sig om problemstillinger i forbindelse med sjældne handicap, hvor tilrettelæggelsen af indsatsen kræver en særlig viden og ekspertise.

Hvad angår børn og unge vil det fx kunne dreje sig om komplicerede problemstillinger vedrørende seksuelt misbrug, børn og unges misbrug, kriminalitet og voldsomt udadreagerende adfærd og psykiske problemstillinger.

I de særligt komplicerede tilfælde vil der ofte være tale om en kombination af flere af de ovenstående problemer, lige som problemer hos forældrene kan gøre, at familiens samlede situation bliver meget kompliceret.

I de sammenhænge har VISO mulighed for at trække på ekspertise fra flere forskellige faglige miljøer, således at borgeren eller de pårørende kan få en vidensbaseret, koordineret og sammenhængende specialrådgivning.

I øvrigt kan jeg henvise til svar på spørgsmål 3.

Spørgsmål 305:

Ministeren bedes uddybe svaret på L 38 - spørgsmål 37, hvor ministeren svarer, at beliggenhedskommunen kun kan gennemføre en ændring af tilbuddets profil eller dimensionering, hvis der er åbenbart uforholdsmæssigt at opretholde vilkåret i sin nuværende for. Spørgeren ønsker oplyst om

”åbenbart uhensigtsmæssigt” betyder økonomiske hensyn eller hvilke andre faktorer, der kan være tale om?

Svar:

Jeg har i mit svar på spørgsmål 37 ad L 38 beskrevet, at efter § 186 i forslaget til lov om social service (L 38) overtager en kommunalbestyrelse et amtskommunalt eller regionalt tilbud på det vilkår, at tilbuddets indholdsmæssige profil og fordeling af pladser til andre kommuner videreføres.

Hvis en kommune, der har overtaget et regionalt tilbud, ønsker at foretage en væsentlig ændring af det vilkår, som tilbuddet blev overtaget på, skal dette ske som led i indgåelse af rammeaftalen eller aftales som tillæg til en rammeaftale.

Hvis der ikke kan opnås enighed om den ønskede ændring af vilkåret, kan kommunen kun gennemføre en ændring af tilbuddets profil eller dimensionering, hvis det er åbenbart uhensigtsmæssigt at opretholde vilkåret i sin nuværende form eller der kan anvises andre løsninger, som led i rammeaftalen, der på tilsvarende måde modsvarer borgernes behov.

Det nærmere omfang og indhold af kriteriet »åbenbart uhensigtsmæssigt« kan ikke på forhånd afgrænses til specifikke situationer, idet det afhænger af en konkret vurdering i det enkelte tilfælde.

Der vil dog typisk skulle være tale om, at forudsætningerne for vilkåret har ændret sig, fx således, at udviklingen i behovene har medført, at tilbuddet kun efterspørges i mindre omfang til fordel for andre tilbud.

Dette kan indebære, at tilbuddets belægning ændrer sig markant, og ligesom i dag skal kommuner også frem over handle økonomisk forsvarligt, så ressourcerne anvendes bedst muligt og ressource-spild undgås.

Det betyder, at kommunerne skal tilpasse deres tilbud til efterspørgslen. Hvis et tilbud ikke længere efterspørges, skal tilbuddet tilpasses efterspørgslen eller helt nedlægges. Dette er også situationen i dag.

Spørgsmål 307:

Kan ministeren, i forlængelse af svaret på L 38 - spørgsmål 16, bekræfte, at de kommende regioner ikke får mulighed for at tildele § 115-midler til støtte til frivilligt socialt arbejde? I bekræftende fald bedes ministeren kommentere det forhold, at små foreninger, der ofte udfører et værdifuldt socialt arbejde, risikerer helt at miste muligheden for at søge § 115-midler, fordi mange kommuner stiller som krav, at en forening skal være forankret i kommunen for at være støtteberettiget, og det er der mange af de på listen nævnte foreninger, der er for små til?

Svar:

Jeg kan bekræfte, at de kommende regioner ikke får mulighed for at uddele § 115 støtte. § 115 støtten tager sigte på frivillige sociale aktiviteter. Da kommunalreformen medfører, at ansvaret for den sociale indsats samles i kommunerne, er det naturligt, at kommunerne får ansvaret for støtten til frivillige sociale aktiviteter på hele det sociale område. På den måde skabes de bedste forudsætninger for sammenhæng mellem den sociale indsats og støtten til de frivillige sociale aktiviteter. Det samlede beløb, der fordeles til § 115 støtte over bloktilskuddet er uændret, idet amternes andel på 7,5 pct. af det samlede bloktilskud til § 115 støtte overføres til kommunerne.

I spørgsmålet anføres, at en række frivillige sociale foreninger, der hidtil har været støttet af amterne, risikerer at miste støtten efter kommunalreformen, fordi foreningerne er for små til at være lokalt forankrede i kommunerne, og mange kommuner stiller krav om det som betingelse for støtte.

Til det er at sige, at ingen foreninger (heller ikke de, der er lokalt forankrede i en kommune) har krav på støtte, fordi de tidligere er blevet støttet. Det er op til en lokal beslutning i de enkelte kommunalbestyrelser, hvilke foreninger og aktiviteter, man vælger at støtte det enkelte år.

Hvis de nævnte foreninger står for en vigtig frivillig social indsats over for nogle af de målgrupper, amterne i dag har ansvaret for, må kommunerne også alt andet lige have en interesse i at støtte dem. Behovene for den frivillige sociale indsats hos disse grupper er jo formentlig uændrede.

Hvis kravet om lokal forankring i kommunerne er en barriere for det, kan kommunerne ændre det. Lovgivningen pålægger ikke kommunerne at stille dette krav.

Det er også en mulighed, at en gruppe kommuner inden for en region går sammen om at etablere en fælles pulje, hvortil de indbetaler en mindre del af § 115 midlerne, som de efterfølgende fordeler til netop denne type små foreninger, der arbejder i regionen på tværs af kommunegrænser.

Spørgsmål 314:

Set i lyset af at der kan opstå meget store kommunale enkeltudgifter i forbindelse med borgere, der har brug for en helt særlig støtte i et socialt tilbud og set i lyset af, at selvom nogle kommuner bliver store, så vil der fortsat være en række kommuner, som ikke bliver specielt store, bedes ministeren kommentere et forslag, hvorefter man starter med den statslige refusionsordning på 25 % fra ca. 400.000 kr. til 600.000 kr. og en statslig refusionsordning på 50 % for udgifter, der overstiger 600.000 kr.

Svar:

På det sociale område indebærer aftalen om kommunalreformen, at kommunerne får overført amtskommunernes midler, og at der indføres en central refusionsordning, som skal sikre kommunerne mod meget store udgifter i de dyreste enkeltsager. Ordningen omfatter alle tilbud på socialområdet - fra ikke-specialiseret til de mest specialiserede tilbud. I sager, der består af flere eller sammensatte tilbud i forhold til en enkelt person, gælder refusionsordningen i forhold til den samlede sociale udgift i den konkrete sag.

Ordningen finansieres solidarisk af kommunerne ved løbende reguleringer af bloktilskuddet.

Refusionsordningen, som den er udformet i lovforslaget, er som følger:

- I sager, hvor en persons behov for hjælp og støtte samlet udgør en årlig udgift på 800.000 kr. eller mere, refunderer staten 25 pct. af kommunens udgifter over dette beløb.
- For den del af udgiften, der overstiger 1,5 mio. kr. årligt, refunderer staten 50 pct. af udgifterne.

Refusionsordningen indføres desuden gradvist, således at:

- I 2007 refunderer staten 25 pct. af udgiften over 400.000 kr., og 50 pct. af udgiften over 800.000 kr.
- I 2008 refunderer staten 25 pct. af udgiften over 500.000 kr., og 50 pct. af udgiften over 1 mio. kr.
- I 2009 refunderer staten 25 pct. af udgiften over 600.000 kr., og 50 pct. af udgiften over 1,2 mio. kr.

I 2010 gælder den endelige refusionsordning fuldt ud.

Den endelige fastlæggelse af refusionsordningen sker først i tilknytning til fastlæggelsen af ændringer i tilskuds- og udligningssystemet, hvilket fremgår af lovbemærkningerne. Der fremsættes et forslag til en reform af tilskuds- og udligningssystemet i folketingssamlingen 05/06.

Der kan således stadig ske ændringer i grænsebeløbene for den årlige udgift i refusionsordningen. På nuværende tidspunkt er grænsebeløbene fastsat ud fra, at refusionsordningen skal afspejle det forhold, at kommunerne vil være mere økonomisk bæredygtige end under den nuværende grundtakstordning. Grænsen på 800.000 kr. i 2010 svarer cirka til det dobbelte af grundtaksten for døgnophold i dag. Det skal yderligere bemærkes, at refusionsordningen jo indføres gradvist over en fire-årig periode startende ved 400.000 kr. i 2007.

Selve fastlæggelsen af grænserne er en vurdering af den mest hensigtsmæssige balance mellem økonomisk ansvar i den enkelte kommune og udgiftsudlignende solidaritet. Men vurderingen er foretaget på grundlag af, hvor mange meget dyre sager der er, og erfaringer baseret på grundtakstsystemet tilpasset den større økonomiske bæredygtighed i de nye kommuner. Heri har bl.a. indgået Amtsrådsforeningens grundtakstanalyse fra maj 2004 og en mindre stikprøveundersøgelse blandt kommunerne gennemført af Socialministeriet.

Der henvises endvidere til svaret på spørgsmål 147.

Spørgsmål 320:

Ministeren bedes kommentere henvendelsen af 9. maj 2005 fra Amtsrådsforeningen, jf. L 38 - bilag 42.

Svar:

I forbindelse med Amtsrådsforeningens henvendelse af 9. maj 2005 til Folketingets Socialudvalg om den fremtidige placering af de nuværende amtslige døgninstitutioner for børn og unge har Socialministeriet atter vurderet placeringen af de døgninstitutioner, som amterne foreslår placeret i de kommende regioner, jf. amternes bemærkninger i bilaget til Amtsrådsforeningens henvendelse.

Med udgangspunkt i supplerende oplysninger om de konkrete institutioner og de principper for fordelingen, som fremgår af svaret på spørgsmål 49, har ministeriet vurderet, at det vil være mest hensigtsmæssigt at placere følgende døgninstitutioner for børn og unge i de kommende regioner, da der er tale om institutioner med en væsentligt psykiatrisk indsats med behov for sammenhæng til det øvrige psykiatriske system:

- Kastaniely og Møllebakken beliggende i Fyns Amt
- Hedeboencentret beliggende i Ringkjøbing Amt
- Himmelbjerggården og Holmstrupgård beliggende i Århus Amt
- Specialinstitutionerne Stjernehusene beliggende i Nordjyllands Amt

For de øvrige institutioner har Socialministeriet efter en fornyet gennemgang af de foreliggende oplysninger ikke vurderet, at der er tale om en psykiatrisk indsats i en grad, der gør, at de pågældende institutioner bør placeres i de kommende regioner.

Spørgsmål 326:

Ministeren bedes kommentere henvendelsen fra Landsforeningen SIND, jf. L 38 – Bilag 45.

Svar:

I Landsforeningen SIND's henvendelse til Socialudvalget udtrykker SIND før det første sin bekymring for, at kommunalbestyrelserne af økonomiske årsager, vil være tilbageholdende med at redegøre for den reelle efterspørgsel af boformer, aktivitets- og samværstilbud og beskyttet beskæftigelse.

Jeg skal hertil bemærke, at kommunalreformen medfører, at kommunerne får det samlede myndigheds-, forsynings- og finansieringsansvar overfor borgerne. Denne samling af ansvaret og kom-

munernes rådighed over alle sociale tilbud og foranstaltningmuligheder giver grundlaget for at kommunen fastlægger borgerens behov og mulighederne for at imødekomme behovene. Hvis borgeren ikke får det tilbud, som borgeren har behov for, har borgeren mulighed for at klage over kommunens afgørelse. Hvis kommunerne ikke i overensstemmelse med deres forsyningsansvar leverer de tilbud, som skal opfylde borgernes behov, kan dette indbringes for tilsynsrådet.

For kommunerne er der derfor ikke noget incitament til at skjule behovet i redegørelsen, da kommunen under alle omstændigheder har forsyningsansvaret og ved at gøre redegørelserne misvisende vil kommunerne på utilstrækkelig vis udnytte et væsentligt planlægningsinstrument.

For det andet ønsker SIND, at det i lov om social service bliver præciseret, at der er kommunalbestyrelsernes forpligtigelse at sikre varige boliger samt aktivitets- og samværstilbud til voksne med (betydelig) nedsat funktionsevne eller med særlige sociale problemer.

Jeg skal henvise til lovforslagets (L 38) §§ 3 og 4, hvor det er fastsat, at kommunen har myndigheds- og forsyningsansvaret for alle tilbud efter lovforslaget, herunder de af SIND nævnte tilbud.

For det tredje ønsker SIND, at det i lov om social service bliver præciseret, at de bruger- og pårørenderåd, som kommunalbestyrelserne skal oprette i forhold til ”andre tilsvarende boligenheder” omfatter boformer efter §§ 107-110.

Efter § 16 i forslag til lov om social service sørger kommunalbestyrelsen for, at brugerne af tilbud efter serviceloven får mulighed for at få indflydelse på tilrettelæggelsen og udnyttelsen af tilbudene.

Kommunalbestyrelserne fastsætter skriftlige retningslinier for brugerindflydelsen. Kommunalbestyrelserne kan således nedsætte et eller flere råd, der kan rådgive kommunen om hvordan tilrettelæggelsen af indsatsen bør ske.

Kommunalbestyrelsen skal i forbindelse med anvendelsen af et regionalt tilbud sikre – ligesom ved benyttelsen af andre leverandørers tilbud - at brugerinddragelse og medindflydelse er en naturlig del af tilbuddet, og at brugerne og personalet gøres bekendt hermed.

I dag er brugerindflydelsen på fx forsorgshjem og herberger sikret ved adgangen til at organisere sig på boformen. Dette foregår typisk ved oprettelse af beboer- eller brugerråd. Denne adgang til organisering på de enkelte boformer videreføres uændret.

På det regionale eller amtslige niveau omfatter organiseringen af brugerindflydelsen på hjemløseområdet alle boformer for hjemløse i amtet. Hensigten er at få indflydelse på amtets eller kommunernes politik på hjemløseområdet. Dette arbejde varetages af Nærudvalgene, der består af repræsentanter fra de enkelte boformer i amtet.

Alle nærudvalg dannede i 2001 en landsdækkende interesseorganisation: Sammenslutningen af Nærudvalg i Danmark (SAND). SAND har til formål at arbejde for og modvirke årsagerne til og virkningerne af hjemløshed, bl.a. ved at skabe kontakt til og samarbejde med relevante myndigheder med henblik på at skabe acceptable forhold i tilbuddene til hjemløse, sikre tilstrækkelige tilbud og fastholde kvaliteten i tilbuddene.

Det er min vurdering, at de udsatte grupper ved forslaget i § 16 i L 38 er sikret mulighed for at få indflydelse på tilrettelæggelsen og udnyttelsen af tilbuddene, der stilles til rådighed efter serviceloven.

SIND ønsker, at social service også omfatter personer, der som følge af - eller del af en sindslidelse, har nedsat psykisk funktionsevne eller særlige sociale problemer.

Forslag til lov om social service skal tilgodese behov til personer med nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne – herunder også sindslidendes behov. Personlig hjælp, omsorg og pleje skal tilbydes

til personer med varige (og midlertidige) nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne eller særlige problemer. Det er Socialministeriets vurdering, at denne formulering er tilstrækkelig og lovforslaget ændrer ikke ved den gældende retstilstand.

SIND ønsker, at kommunerne forpligtiges til at sikre psykisk genoptræning.

Forslag til lov om social service viderefører den gældende bestemmelse i § 73 a i lov om social service med redaktionelle ændringer. Lovforslaget ændrer ikke ved den gældende retstilstand. I øvrigt henvises til bemærkningerne til Indenrigs- og sundhedsministerens forslag til lov om sundhed.

SIND ønsker, at tilsynsrapporter til brug for opfølgning af tilsynsbesøg sendes til høring i det kommunale handicapråd.

Under henvisning til mit svar ovenfor om bruger- og pårørenderåd kan kommunalbestyrelserne sende tilsynsrapporterne i høring i relevante bruger- og pårørenderåd - hvor disse er etableret, jf. lovforslagets § 16. Kommunalbestyrelserne har pligt til på anmodning fra relevante bruger- og pårørenderåd - eller det kommunale ældreråd, at tilbyde det pågældende råd en mundtlig præsentation og drøftelse af tilsynsrapporterne.

Spørgsmål 329:

Ministeren bedes kommentere henvendelsen af 13. maj 2005 fra Det Kommunale Kartel, jf. L 38 - bilag 48.

Svar:

Det Kommunale Kartel konkluderer i deres papir "*Ringere forhold for socialt svage kan undgås*" af 12. maj 2005, som er vedlagt henvendelsen, at fordelingen af amternes penge til kommunerne som følge af kommunalreformens omlægninger kan medføre en betydelig skævdeling. Kommuner med mange og tunge brugere vil ikke få en tilstrækkelig andel af amternes penge, og refusionsordningen er ikke omfattende nok. Derudover påpeger Det Kommunale Kartel, at kommunerne bliver sårbare overfor udsving i antallet af brugere, da der vil være et mindre finansieringsgrundlag i de nye kommuner til at dække udgifterne, som amterne førhen stod for.

Disse konklusioner bygges på en række regneeksempler, som viser dels hvordan amternes samlede udgifter på socialområdet i 2003 ville fordele sig på amterne, hvis man fordelte dem efter indbyggertal, og dels hvordan udgifterne i Nordjyllands Amt ville fordele sig på de nye kommuner efter kommunalreformen.

Til slut foreslår Det Kommunale Kartel tre løsninger på det konstaterede problem:

- At grænserne i den foreslåede refusionsordning ændres til henholdsvis 400.000 og 800.000 kr. og med en refusionsprocent f.eks. 50 pct.
- At finansieringen af de sociale tilbud i stedet skal være en kombination af et grundtilskud fra alle kommuner uafhængigt af forbrug og takstbetaling med udgangspunkt i forbrug.
- At der i lov om social service kan indføres, at den kommende udligningsreform tager højde for kommunernes behovskriterier på det specialiserede socialområde.

Indledningsvist vil jeg sige, at jeg overordnet ikke er enig i, at Det Kommunale Kartel har vist, at refusionsordningen er helt utilstrækkelig. Der er ikke i deres regneeksempler grundlag for at påstå, at der er så skæv en fordeling af de sociale udgifter, at dette ikke på en rimelig måde kan udlignes af tilskuds- og udligningssystemet i samspil med refusionssystemet.

Det er en forudsætning for kommunalreformen, at kommunerne under ét kompenseres fuldt ud for den økonomiske virkning af omlægningerne i opgaver og finansiering. Det sker ved, at merudgifter

som følge af nye opgaver fører til tilsvarende forøgelser af det kommunale bloktilskud. Herved sikres finansiering for opgaverne for den kommunale sektor under ét.

Dernæst vil den reform af tilskuds- og udligningssystemet, som der skal ske i tilknytning til kommunalreformen, være med til at afbøde de byrdefordelingsmæssige konsekvenser af den nye kommunale struktur og omlægningen af de kommunale opgaver. Det drøftes således i regi af Indenrigs- og Sundhedsministeriets finansieringsudvalg, hvordan man sikrer, at der etableres en balance inden for den kommunale sektor, således at også den enkelte kommune sikres tilstrækkelig finansiering til at løse sine opgaver. Denne balance mellem de enkelte kommuner indbyrdes skal bl.a. tilvejebringes gennem de kommunale udligningsordninger. I forbindelse hermed overvejer Finansieringsudvalget blandt andet at gennemføre ændringer i fordelingen af bloktilskuddet og at udbygge opgørelsen af det kommunale udgiftsbehov med kriterier, der tager hensyn til de nye opgaver, som kommunerne overtager fra amterne, fx på socialområdet.

Der fremsættes et forslag til en reform af tilskuds- og udligningssystemet i folketingssamlingen 05/06.

Den endelige udformning af den foreslåede refusionsordning bliver først endelig fastlagt i tilknytning til fastlæggelsen af ændringer i tilskuds- og udligningssystemet, hvilket også fremgår af lovforslagets bemærkninger. Der kan således stadig ske ændringer i grænsebeløbene for den årlige udgift. På nuværende tidspunkt er grænsebeløbene fastsat ud fra, at refusionsordningen skal afspejle det forhold, at kommunerne vil være mere økonomisk bæredygtige end under den nuværende grundtakstordning. Grænsen på 800.000 kr. i 2010 svarer cirka til det dobbelte af grundtaksten for døgnophold i dag.

Selve fastlæggelsen af grænserne er en vurdering af den mest hensigtsmæssige balance mellem økonomisk ansvar i den enkelte kommune og udgiftsudlignende solidaritet. Men vurderingen er foretaget på grundlag af, hvor mange meget dyre sager der er, og erfaringer baseret på grundtakstsystemet tilpasset den større økonomiske bæredygtighed i de nye store kommuner. Heri har bl.a. indgået Amtsrådsforeningens grundtakstanalyse fra maj 2004 og en mindre stikprøveundersøgelse blandt kommunerne gennemført af Socialministeriet. Det skal yderligere bemærkes, at refusionsordningen, som den er beskrevet i lovforslaget, indføres gradvist over en fireårig periode.

Der henvises endvidere til svaret på spørgsmål 147 og 190.

Spørgsmål 330:

Ministeren bedes kommentere henvendelsen fra Rådet for Socialt Udsatte, jf. L 38 - bilag 49.

Svar:

Rådet for Socialt Udsatte har i et brev fra den 13. maj 2005 til Socialudvalget givet udtryk for, at man er grundlæggende enig i kommunalreformens indhold, dvs. at kommunernes myndighedsansvar bliver styrket.

Rådet har dog også nogle punkter, hvor man mener, der kan ske forbedringer, således at indsatsen over for de socialt udsatte grupper styrkes.

I det følgende vil de enkelte punkter blive kommenteret.

1. Krav om udarbejdelse af en lokal politik på udsatteområdet.

Rådet mener, at kommunernes øgede myndighedsansvar skal følges af et krav til kommunalbestyrelserne om at udarbejde en lokal udsattepolitik. Rådet mener, der er en risiko for at gruppen vil blive nedprioriteret.

Svar

Ved kommunalreformen vil betydeligt større og mere bæredygtige kommuner få det fulde myndigheds-, forsynings- og finansieringsansvar.

Jeg er således overbevist om, at de større og mere bæredygtige kommuner vil leve op til deres ansvar.

Det skal i øvrigt understreges, at regeringen vil styrke indsatsen for de udsatte grupper. Det fremgår således af regeringsgrundlaget, at regeringen stiler mod, at en væsentlig del af de årlige satspuljer på ca. 500 mio. kr. anvendes til de udsatte grupper. Indsatsen vil bl.a. blive prioriteret på grundlag af den årlige rapport fra Rådet for Socialt Udsatte.

Der er således efter min opfattelse ikke grundlag for at tro, at indsatsen vil blive nedprioriteret.

2. Personligt tilknyttet sagsbehandler

Rådet ser gerne, at de udsatte får en personlig tilknyttet sagsbehandler, som kan koordinere den ofte mangesidede indsats.

Svar

Jeg mener, at det ville være et brud med det kommunale selvstyre, hvis jeg i detaljer dikterede kommunerne, hvordan de skal organisere deres forvaltning og indsats.

3. Døgnhuse

Rådet mener, at det er utilfredsstillende, at bestemmelsen om døgnhuse er taget ud af serviceloven og placeret i sundhedsloven.

Svar

I forbindelse med udformningen af den nye servicelov skulle der tages stilling til, hvordan den nugældende servicelovs bestemmelse om døgnhuse mest hensigtsmæssigt skulle placeres i den nye lovgivning.

Døgnhusebestemmelsen i den nuværende servicelovs § 93, stk. 2, adskiller sig på flere måder fra de øvrige bestemmelser om botilbud i serviceloven:

- Det er i realiteten en sygehusydelse, men servicelovens bestemmelser om magtanvendelse gælder
- Der er ikke betalingspligt for beboerne
- Det er amtskommunen, der opretter og visiterer. Kommunen er således slet ikke med inde i billedet.
- Det er amtskommunen, der finansierer 100 %

Døgnhuse bliver anvendt til et alternativt ophold i forhold til et ophold på en psykiatrisk afdeling eller som udslusningsbolig fra en psykiatrisk afdeling. I realiteten har kommunerne derfor ikke haft noget at gøre med døgnhuse. Og det var derfor vanskeligt at se, hvilke incitamenters kommunerne fremover skulle have for at oprette døgnhuse.

Disse særlige forhold medførte, at det ikke vurderedes hensigtsmæssigt blot at sætte bestemmelsen sammen med andre former for midlertidigt ophold i den nye servicelov.

Aftaleteksten til det politiske forlig mellem regeringen og Dansk Folkeparti fastlægger, at ansvaret for og driften af den behandlende psykiatri ligger i regionerne. Dette førte til beslutning om at lade det være regionerne, der får kompetencen til at oprette og drive tilbuddene, og at visitationen fortsat skal ske via de psykiatriske afdelinger.

I døgnhusene er det dog fortsat servicelovens magtanvendelsesregler, der skal benyttes.

Den valgte løsning afspejler sig derfor i § 75 stk. 2 i forslaget til sundhedsloven med de dertil knyttede bemærkninger.

4. Godkendelse og tilsyn

Rådet mener fortsat, at der er behov for en uafhængig instans gerne under staten til at foretage godkendelser og tilsyn.

Svar

Det vurderes at være en fordel, at en myndighed med lokalt kendskab godkender og fører tilsyn med de private opholdssteder og døgntilbud. Det må samtidig anses for en stor fordel, at myndigheds- og forsyningsansvar samles hos den myndighed – kommunen – som er tættest på forholdene og som har det faglige indblik.

Det forhold, at samme myndighed både godkender private opholdssteder/botilbud og selv driver døgntilbud, er ikke en ny situation, der indføres med kommunalreformen. I dag har amterne således denne rolle, da de både godkender private opholdssteder/botilbud og selv driver døgntilbud.

5. Udviklingsansvaret

Rådet finder, at udviklingen af tilbuddene ikke bør finansieres via taksterne men via en særlig udviklingspulje.

Svar

Kommunerne får det fulde myndigheds-, forsynings- og finansieringsansvar på det sociale område. Herunder hører også ansvaret for, at der løbende udvikles tilbud, som modsvarer borgernes behov. Regionerne vil ligesom andre leverandører være interesserede i at kunne tilbyde pladser, som kvalitativt kan leve op til efterspørgslen.

Regionerne får et ansvar for en løbende faglig udvikling af indholdet i de regionalt drevne tilbud svarende til udviklingen i behovene. Det gælder såvel i forhold til udvikling i behovene hos allerede optagne borgere som i forhold til evt. helt nye typer af behov, der fordrer udvikling af nye tilbud.

Udviklingen og udgifterne (taksterne) er et væsentligt element i hele konceptet vedrørende rammeaftalerne. Det er i forbindelse med rammeaftalerne, udviklingsbehovet og priserne fastlægges.

Der er således ikke behov for en særlig udviklingspulje.

6. Brugerindflydelse

A) Rådet mener, at det bør fremgå af lovforslagets bemærkninger til § 188, at de udsatte grupper bør være repræsenteret i udviklingsrådene.

B) Rådet mener i øvrigt, at de udsatte grupper bør sikres en repræsentation i permanente organer svarende til handicaprådene. Det kan enten ske ved at udvide handicaprådene til også at omfatte de socialt udsatte eller ved at oprette tilsvarende råd for de udsatte grupper.

Svar

Ad A) Sammensætningen af udviklingsrådene aftales regionalt mellem kommunerne i regionen og regionen. Ud over repræsentanter fra kommunerne og regionen, skal der være repræsentanter for brugerne i regionen.

Da det skal være muligt at tilpasse repræsentationen i forhold til den brugerorganisering, der er i regionen, er det loven ikke præcist fastsat hvilke brugerorganisationer, der skal være medlemmer af udviklingsrådene.

Der er således intet til hinder for, at de udsatte grupper fx de hjemløses Nærudvalg bliver repræsenteret i udviklingsrådene.

Ad B) Efter § 16 i forslag til servicelov (L 38) sørger kommunalbestyrelsen for, at brugerne af tilbud efter serviceloven får mulighed for at få indflydelse på tilrettelæggelsen og udnyttelsen af tilbuddene.

Kommunalbestyrelserne fastsætter skriftlige retningslinier for brugerindflydelsen. Kommunalbestyrelserne kan således nedsætte et eller flere råd, der kan rådgive kommunen om hvordan tilrettelæggelsen af indsatsen bør ske.

Kommunalbestyrelsen skal i forbindelse med anvendelsen af et regionalt tilbud sikre – ligesom ved benyttelsen af andre leverandørers tilbud - at brugerinddragelse og medindflydelse er en naturlig del af tilbuddet, og at brugerne og personalet gøres bekendt hermed.

I dag er brugerindflydelsen på fx forsorgshjem og herberger sikret ved adgangen til at organisere sig på boformen. Dette foregår typisk ved oprettelse af beboer- eller brugerråd. Denne adgang til organisering på de enkelte boformer videreføres uændret.

På det regionale eller amtslige niveau omfatter organiseringen af brugerindflydelsen på hjemløseområdet alle boformer for hjemløse i amtet. Hensigten er at få indflydelse på amtets eller kommunernes politik på hjemløseområdet. Dette arbejde varetages af Nærudvalgene, der består af repræsentanter fra de enkelte boformer i amtet.

Alle nærudvalg dannede i 2001 en landsdækkende interesseorganisation: Sammenslutningen af Nærudvalg i Danmark (SAND). SAND har til formål at arbejde for og modvirke årsagerne til og virkningerne af hjemløshed, bl.a. ved at skabe kontakt til og samarbejde med relevante myndigheder med henblik på at skabe acceptable forhold i tilbuddene til hjemløse, sikre tilstrækkelige tilbud og fastholde kvaliteten i tilbuddene.

Det er min vurdering, at de udsatte grupper ved forslaget i § 16 i L 38 er sikret mulighed for at få indflydelse på tilrettelæggelsen og udnyttelsen af tilbuddene, der stilles til rådighed efter serviceloven.

7. Sikring af vidensopsamling og vidensformidling på udsatteområdet

For Rådet er det vigtigt, at den viden, der findes i videnscenter for socialt udsatte, bliver bevaret og udbygget.

Svar

Jeg er enig i, at der forsat er brug for ny viden. Videns og Formidlingscenteret for Socialt Udsatte vil naturligvis også efter kommunalreformen indsamle oplysninger og erfaringer om udviklingen på udsatteområdet, således at der er aktuel viden til rådighed.

Spørgsmål 336:

Ministeren bedes kommentere henvendelsen af 19. maj 2005 fra Scleroseforeningen og Dansk Parkinsonforening, jf. L 38 - bilag 55.

Svar:

Scleroseforeningen og Dansk Parkinsonforening skriver i henvendelsen til Socialudvalget, at foreningernes patientgrupper ikke synes at være omfattet af de bestemmelser i forslaget til lov om social service (L 38), der omhandler den nationale videns- og specialrådgivningsorganisation (VISO). Foreningerne foreslår, at patientgrupper bliver omfattet af VISO, og at foreningernes viden, dokumentation og rådgivningserfaring godkendes som en netværksorganisation under VISO.

Jeg kan bekræfte, at den sociale indsats over for denne gruppe af mennesker med ofte meget komplekse sygdomsforløb vil være omfattet af VISO's virksomhed. VISO skal dække hele det sociale område og som anført i lovforslaget kan beskrivelsen af VISO derfor ikke være udtømmende i forhold til alle specialiserede sagstyper.

VISO'S vidensdel skal bl.a. opbygge viden på de områder som i dag er udækkede, således at der i VISO er sikret mulighed for vidensindsamling, -udvikling og –formidling på alle de sociale områder.

Den specialiserede viden, der opbygges i VISO, skal inddrages i og dermed medvirke til at styrke specialrådgivningen og udredningen over for borgerne og i forhold til myndigheder og institutioner/tilbud i de mest komplicerede enkeltsager.

Det er også vigtigt, at VISO's viden kan danne grundlag for udvikling af nye behandlingsformer, hvor der må opstå behov for det, og dermed medvirke til et generelt løft i indsatsen overfor borgere med de mest komplicerede problemer og behov.

Det netværk af eksperter, som VISO kan anvende til at løfte sine opgaver, kan både bestå af eksperter ansat i kommunale tilbud, regionale tilbud og eksperter knyttet til private tilbud eller rådgivningsfunktioner, herunder eksempelvis den af Scleroseforeningen og Dansk Parkinsonforening beskrevne ekspertise.

Der vil inden lovforslagets ikrafttræden bliver taget nærmere stilling til, hvilke kontrakter VISO skal indgå.

Spørgsmål 338:

Ministeren bedes kommentere henvendelsen af 23. maj 2005 fra Barnets Hus, jf. L 38 – bilag 57.

Svar:

Barnets Hus argumenterer i deres henvendelse vedrørende L 38 for, at alle landets observations- og behandlingshjem bliver placeret i regionerne eller alternativt, at institutionerne selv får mulighed for at aftale overførsel til en region.

Henvendelsen og argumenterne tager udgangspunkt i, at »de nye regioner [som udgangspunkt] overtager driften af alle de nuværende amtslige sociale institutioner og tilbud i regionen – bortset fra tilbud til børn og unge med sociale eller adfærdsmæssige problemer.«

Regeringens udgangspunkt er det stik modsatte. Alle nuværende amtslige institutioner for børn og unge overtages af kommunerne, undtagen institutioner for børn og unge med nedsat fysisk og psykisk funktionsevne og institutioner, hvis målgruppe er børn og unge med psykiatriske lidelser, og hvor behandlingen på institutionen indeholder en væsentlig psykiatrisk indsats som det fremgår af svaret på spørgsmål 49.

At disse institutioner placeres i regionerne og ikke i kommunerne skyldes ikke et hensyn til institutionernes specialisering men hensynet til sammenhængen til det øvrige handicap- og psykiatriområde, som kommer til at ligge i regionerne. Specialisering er således ikke et selvstændigt argument for placering i regionerne.

For så vidt angår observations- og behandlingshjemmene har en stor del af de børn, der er anbragt i disse hjem, behov, som der ikke i regionerne er ekspertise til, idet regionerne ikke får en særlig ekspertise af, at de driver andre handicapinstitutioner. De tværgående problemer, som spædbørnene har, nødvendiggør ekspertise fra mere end ét hjem. Disse tværgående problemer har nu lettere ved at finde en løsning, bl.a. på grund af den specialrådgivning, der ydes af VISO.

Jeg er enig i, at observations- og behandlingshjemmene er meget specialiserede institutioner, som gør et vigtigt stykke arbejde i forhold til en meget udsat gruppe børn. Derfor har jeg en interesse i, at disse institutioner bevares, og at deres specialisering opretholdes, og det har kommunerne i meget høj grad også.

De børn, der har brug for en meget specialiseret indsats, vil fortsat være der efter kommunalreformen, og kommunernes pligt til at stille relevante tilbud til rådighed over for disse børn svækkes ikke. Tværtimod vil anbringelsesreformen, der træder i kraft 1.1. 2006 medføre en mere målrettet indsats over for disse børn. Kommunerne vil derfor have en klar gensidig interesse i at bevare de institutioner, der kan levere den indsats. Alternativet vil være, at kommunerne skal etablere egne og dyrere løsninger.

Jeg mener også, at vi med kommunalreformen leverer redskaber til, at kommunerne får mulighed for at bevare de specialiserede – også de meget specialiserede – institutioner. Selv om institutionerne for børn og unge med sociale eller adfærdsmæssige problemer ikke kommer til at indgå i rammeaftalen, så etableres der nu for første gang med rammeaftalen et forum og en proces, hvor kommunerne på tværs skal drøfte ”forsyningssituationen”, og det er da højst sandsynligt, at kommunerne også i dette forum vil komme ind på det kommunale ansvarsområde.

Tilbudsportalen er et andet redskab, som vil gøre det lettere for kommunerne på tværs at holde sig orienteret om, hvor de finder netop den meget specialiserede plads til fx det spædbarn, som har nogle helt særlige vanskeligheder, som kommunen ikke selv har et egnet tilbud til.

Endelig vil VISO kunne støtte kommunerne i forhold til problemstillingerne hos børn og unge i alle aldre med helt særlige problemstillinger og behov for meget specialiserede tilbud.

Man vil uden tvivl kunne finde børn med handicap på observations- og behandlingshjemmene, lige som man vil kunne finde børn og unge med handicap på andre kommunale institutioner. Det vil man fortsat kunne efter kommunalreformen, men lige som det er tilfældet i dag, vil disse børn – hvis de har brug for en specialiseret indsats i forhold til deres handicap - skulle »videre« til de institutioner, der har en særlig viden om netop deres handicap.

Jeg er således ikke bekymret for at lade observations- og behandlingshjemmene placere i kommunerne, men er overbevist om, at kommunerne vil være med til at bevare og videreudvikle på de specialiserede institutioners særlige kompetencer i samarbejde med de pågældende institutioner selv.